

Spis treści

UCHWAŁY	3
ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA.....	15
GLOSZY	35
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2008, NR 7-8	57
ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2008, NR 9	66
INFORMACJE	70
Dane statystyczne – czerwiec 2008 r.	75

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Radosław Nowaczewski, Maciej Plaskacz,
Elżbieta Szczepanowska, Tadeusz Zembrzuski,
Andrzej Zielony

Fotografie

Jacek Gudowski

przy udziale

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego we wniosku z dnia 23 listopada 2007 r., BSA I-4110-6/07, zagadnienia prawnego:

1. „Czy zwolnienie od kosztów sądowych udzielone stronie w postępowaniu rozpoznawczym obejmuje także postępowanie wszczęte wniesieniem skargi kasacyjnej?

2. Czy pełnomocnictwo procesowe obejmuje z samego prawa umocowanie do wniesienia skargi kasacyjnej oraz występowania w postępowaniu wszczętym jej wniesieniem (art. 91 k.p.c.)?”

podjął uchwałę:

1. Zwolnienie strony od kosztów sądowych w sprawie, przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym, nie obejmuje postępowania kasacyjnego.

2. Pełnomocnictwo procesowe nie obejmuje z samego prawa umocowania do wniesienia skargi kasacyjnej i udziału w postępowaniu kasacyjnym

i nadał jej moc zasady prawnej.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 4 czerwca 2008 r., III CZP 142/08, T. Ereciński, T. Flemming-Kulesza, J. Gudowski, H. Pietrzkowski (uzasadnienie), R. Spyt, T. Wiśniewski, M. Wrębiakowska-Marzec)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 10 stycznia 2007 r., II Ca 1342/07, zagadnienia prawnego:

„Czy w czasie trwania postępowania o rozwód małżonek może domagać się eksmisji drugiego małżonka ze wspólnego lokalu mieszkalnego w ramach odrębnego

procesu na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, czy też może żądać orzeczenia o eksmisji współmałżonka jedynie w wyroku rozwodowym zgodnie z art. 58 § 2 zd. 2 k.r.i.o.?"

podjął uchwałę:

Małżonek może wystąpić w odrębnym procesie o eksmisję drugiego małżonka ze wspólnego lokalu mieszkalnego na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) także w czasie trwania postępowania w sprawie o rozwód, w której nie zgłoszono żądania eksmisji.

(uchwała z dnia 12 czerwca 2008 r., III CZP 41/08, I. Gromska-Szuster, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Krakowie postanowieniem z dnia 19 marca 2008 r., I ACa 122/08, zagadnienia prawnego:

„1. Czy odpłatne zbycie przez osobę trzecią w toku procesu ze skargi pauliańskiej (art. 527 i nast. k.c.) przedmiotów majątkowych, których dotyczyła czynność prawna objęta skargą, uzasadnia roszczenie wierzyciela wobec tej osoby o zwrot korzyści uzyskanych ze zbycia w oparciu o art. 405 i nast. k.c., w razie uznania wyżej wymienionej czynności za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela?

2. W razie odpowiedzi twierdzącej czy miernikiem wartości korzyści do zwrotu których zobowiązana jest osoba trzecia ma być wartość uzyskanego przez nią świadczenia, czy też wartość rynkowa zbytych składników majątkowych do wysokości wierzytelności chronionej przepisem art. 527 i nast. k.c.?"

podjął uchwałę:

Odpłatne zbycie przez osobę trzecią w toku procesu wytoczonego na podstawie art. 527 § 1 k.c. przedmiotów majątkowych, objętych zaskarżoną czynnością prawną dłużnika, może uzasadniać roszczenie wierzyciela na podstawie art. 405 i nast. k.c. o zwrot korzyści uzyskanych przez osobę trzecią w wyniku zbycia.

(uchwała z dnia 12 czerwca 2008 r., III CZP 55/08, I. Gromska-Szuster, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 14 grudnia 2007 r., II Ca 442/07, zagadnienia prawnego:

„Czy uchwała Rady Gminy wydana na podstawie przepisu art. 21 ust. 1 pkt 3 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.), będąca aktem prawa miejscowego, przewidująca w sposób niestanowczy możliwość zawarcia umowy najmu konkretnego lokalu mieszkalnego między Gminą a osobą spełniającą wszelkie kryteria wskazane w tej uchwale może być dla tej osoby źródłem roszczenia o zawarcie umowy najmu tego lokalu, czy też kontroli sądu powszechnego podlega jedynie odmowa zawarcia umowy najmu pomiędzy Gminą a taką osobą pod kątem zgodności zachowania Gminy ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa i zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.)?”

podjął uchwałę:

Uchwała rady gminy podjęta na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) nie stanowi podstawy roszczenia o zawarcie umowy najmu lokalu mieszkalnego dla osoby spełniającej kryteria przewidziane w tej uchwale.

(uchwała z dnia 25 czerwca 2008 r., III CZP 37/08, G. Bieniek, M. Kocon, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu postanowieniem z dnia 24 stycznia 2008 r., X Ga 318/07, zagadnienia prawnego:

„1. Czy umowa zbycia przedsiębiorstwa lub zorganizowanej części przedsiębiorstwa przenosi na nabywcę wszystkie składniki wchodzące w jego skład niezależnie od ograniczeń umownych dotyczących zbycia poszczególnych składników, czy też zastrzeżenia umowne ograniczające lub wyłączające zbywalność poszczególnych składników w drodze czynności prawnej, mające znaczenie w wypadku umowy zbycia tego konkretnego składnika dotyczą też sytuacji, gdy określone prawo zbywane będzie jako składnik przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części;

2. Czy za czynność prawną (w rozumieniu art. 55² k.c.), z której wynika, że umowa przenosząca przedsiębiorstwo lub zorganizowaną część przedsiębiorstwa nie obejmuje wszystkiego co wchodzi w jego skład może być uznane zastrzeżenie umowne dotyczące zakazu zbycia wierzytelności (art. 509 § 1 k.c.), czy też zastrzeżenie takie według art. 55² k.c. uznane powinno być za będące skutkiem szczególnego przepisu?”

podjął uchwałę:

Przy zawarciu umowy zbycia przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c. zachowują aktualność ograniczenia lub wyłączenia dopuszczalności przeniesienia poszczególnych składników tego przedsiębiorstwa wynikające z przepisów ustawy, zastrzeżenia umownego lub właściwości zobowiązania.

(uchwała z dnia 25 czerwca 2008 r., III CZP 45/08, G. Bieniek, M. Kocon, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 27 lutego 2008 r., II Ca 1126/07, zagadnienia prawnego:

„1. Czy sąd orzekając w trybie art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców ustala nieważność umowy nabycia nieruchomości (orzeczenie deklaratywne) czy unieważnia umowę (orzeczenie konstytutywne);

2. czy po stronie pozwanych małżonków - obywatela polskiego i cudzoziemca, którzy nabyli nieruchomość do majątku wspólnego, w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, opartego na przepisie art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 marca 1920 r., o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, zachodzi współuczestnictwo konieczne jednolite?”
podjął uchwałę:

Orzeczenie wydane na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 167, poz. 1758 ze zm.) ma charakter deklaracyjny. Po stronie pozwanych małżonków – obywatela polskiego i cudzoziemca, którzy nabyli nieruchomość do majątku wspólnego, zachodzi współuczestnictwo konieczne jednolite.

(uchwała z dnia 25 czerwca 2008 r., III CZP 53/08, G. Bieniek, M. Kocon, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Sieradzu postanowieniem z dnia 6 lutego 2008 r., I Ca 7/08, zagadnienia prawnego:

„1. Czy w sprawie o zniesienie współwłasności spółdzielczego własnościowego prawa do domu jednorodzinnego wartość tego prawa ustala się z uwzględnieniem niespłaconego kredytu mieszkaniowego, zabezpieczonego hipoteką ustanowioną na działce gruntu oddanego w użytkowanie wieczyste spółdzielni budowy domów jednorodzinnych;

2. Jeżeli tak, to jak należy ustalić wartość tego prawa, w sytuacji, kiedy w wyniku zniesienia współwłasności przypadło ono uczestnikowi, który ma hipotetyczną możliwość uzyskania umorzenia części kredytu na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie

niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wpłaconych premii gwarancyjnych (tekst jednolity Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1115 ze zm.)?”

podjął uchwałę:

W sprawie o zniesienie wspólności prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej wartość tego prawa ustala się z uwzględnieniem związanego z nim długu z tytułu niespłaconego kredytu zaciągniętego przez spółdzielnię mieszkaniową w części przypadającej na ten dom.

(uchwała z dnia 25 czerwca 2008 r., III CZP 58/08, G. Bieniek, M. Kocon, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy dla Warszawy - Pragi w Warszawie postanowieniem z dnia 12 grudnia 2007 r., X Ga 131/07, zagadnienia prawnego:

„Czy sprawa z powództwa syndyka masy upadłości przeciwko bankowi o roszczenie z rachunku bankowego upadłej spółki jest sprawą gospodarczą w rozumieniu art. 479¹ § 1 k.p.c.?”

podjął uchwałę:

Sprawa ze stosunków cywilnych z powództwa syndyka masy upadłości przedsiębiorcy przeciwko innemu przedsiębiorcy – w zakresie prowadzonej przez tych przedsiębiorców działalności gospodarczej – jest sprawą gospodarczą w rozumieniu art. 479¹ § 1 k.p.c.

(uchwała z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 4/08, J. Gudowski, Z. Strus, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Ostrołęce postanowieniem z dnia 4 marca 2008 r., I Cz 9/08, zagadnienia prawnego:

„Czy dopuszczalna jest droga sądowa dla dochodzenia przez organ celny kosztów przechowywania towaru, który uległ przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa (art. 31 ust. 4 w zw. z ust. 2 ustawy z dnia 19 marca 2004 r. - Prawo celne)?”
podjął uchwałę:

W sprawie z powództwa Skarbu Państwa – organu celnego o zwrot kosztów przechowywania towaru, który uległ przypadkowi (art. 31 ust. 4 w związku z ust. 2 ustawy z dnia 19 marca 2004 r. Prawo celne, Dz.U. Nr 68, poz. 622 ze zm.), droga sądowa jest niedopuszczalna.

(uchwała z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 44/08, J. Gudowski, Z. Strus, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 12 lutego 2008 r., I ACz 198/08, zagadnienia prawnego:

„Czy od apelacji wniesionej po dniu 10 marca 2007 r. należy pobrać opłatę podstawową na podstawie art. 14 ust. 2 oraz art. 100 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398) w brzmieniu sprzed dnia 10 marca 2007 r. w związku z art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2007 r. Nr 21, poz. 123), w sytuacji gdy postępowanie w sprawie zostało wszczęte przed dniem 2 marca 2006 r.?”
podjął uchwałę:

W sprawie wszczętej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), apelacja wniesiona po dniu 10 marca 2007 r. przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych w całości podlega opłacie podstawowej określonej

w art. 14 ust. 2 i art. 100 ust. 2 tej ustawy w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 21, poz. 123).

(uchwała z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 48/08, J. Gudowski, Z. Strus, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 18 lutego 2008 r., VI Ga 8/08, zagadnienia prawnego:

„Czy uzasadniony zarzut apelacji naruszenia art. 479¹⁸ § 2 k.p.c. przez pominięcie, jako sprekludowanych wszystkich wniosków dowodowych pozwanego, zgłoszonych w sprzeciwie od wyroku zaocznego może zostać uwzględniony, jeżeli pozwany na rozprawie nie zwrócił uwagi sądu na to uchybienie przepisom postępowania i nie wniósł o wpisanie zastrzeżenia do protokołu, stosownie do art. 162 k.p.c.?”

podjął uchwałę:

Strona nie może skutecznie zarzucać w apelacji uchybienia przez sąd pierwszej instancji przepisom postępowania, dotyczącego wydania – na podstawie art. 479¹⁴ § 2 i 479¹⁸ § 3 k.p.c. – postanowienia oddalającego wniosek o przeprowadzenie dowodów, jeżeli nie zwróciła uwagi sądu na to uchybienie (art. 162 k.p.c.).

(uchwała z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 50/08, J. Gudowski, Z. Strus, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy dla Warszawy-Pragi w Warszawie postanowieniem z dnia 17 marca 2008 r., X Ga 151/07, zagadnienia prawnego:

„Czy umowa obejmująca stałe prowadzenie spraw i obsługę prawną, w tym reprezentowanie zleceniodawcy przed sądami powszechnymi, jest stałym stosunkiem zlecenia w rozumieniu art. 87 § 1 k.p.c. i może stanowić podstawę udzielenia pełnomocnictwa procesowego w sprawie, która dotyczy rozpoznania wniosku o pozbawienie prawa prowadzenia działalności gospodarczej (art. 373 Prawa upadłościowego i naprawczego)?”

podjął uchwałę:

Umowa zlecenia stałego prowadzenia spraw i obsługi prawnej, obejmująca również reprezentowanie zleceniodawcy przed sądami, nie stanowi podstawy ustanowienia zleceniobiorcy pełnomocnikiem procesowym (art. 87 § 1 k.p.c.) w sprawie o pozbawienie zleceniodawcy prawa prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji (art. 373 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. - Prawo upadłościowe i naprawcze, Dz.U. Nr 60, poz. 535 ze zm.).

(uchwała z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 51/08, J. Gudowski, Z. Strus, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z dnia 31 stycznia 2008 r., II Ca 3/08, zagadnienia prawnego:

„Czy przepis art. 165 § 2 k.p.c. dotyczy również oddania pozwu w polskiej placówce operatora publicznego?”

podjął uchwałę:

Przepis art. 165 § 2 k.p.c. ma zastosowanie także do pozwu.

(uchwała z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 5408, J. Gudowski, Z. Strus, D. Zawistowski)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Tarnowie postanowieniem z dnia 22 stycznia 2008 r., I Cz 398/07, zagadnienia prawnego:

„1. Co decyduje o przyłączeniu się wierzyciela do egzekucji z nieruchomości w warunkach art. 927 k.p.c., a w szczególności czy dla jego zaistnienia zachodzi konieczność dokonania ponownego zajęcia nieruchomości na rzecz tego wierzyciela, czy też zajęcie pierwotnie dokonane jest skuteczne także wobec wierzyciela przyłączającego się do egzekucji?

2. Jeżeli wymogiem przyłączenia się do egzekucji z nieruchomości jest jej ponowne zajęcie na rzecz wierzyciela przyłączającego się, to czy warunkiem koniecznym zajęcia jest dokonanie w księdze wieczystej kolejnego wpisu o wszczęciu egzekucji (wpisu o przyłączeniu się kolejnego wierzyciela), o którym mowa w art. 924 k.p.c., czy też wystarczające dla bytu zajęcia jest skierowanie do dłużnika wezwania, na które wskazuje art. 923 k.p.c.?

3. Czy – w przypadku istnienia wymogu ponownego zajęcia nieruchomości na rzecz wierzyciela przyłączającego się – o dopuszczalności skierowania egzekucji do nieruchomości, a tym samym o ocenie formalnej poprawności zajęcia, decyduje stan własności rzeczy ujawniony w księdze wieczystej na chwilę zajęcia nieruchomości w stosunku do dłużnika w następstwie doręczenia mu wezwania, o którym mowa w art. 923 k.p.c., czy też rozstrzygające jest to, kto jest właścicielem rzeczy w dacie powzięcia wiadomości o zajęciu przez osobę nabywającą nieruchomość od dłużnika, tj. osobę trzecią w rozumieniu art. 925 § 2 k.p.c.?

4. Czy rozporządzenie nieruchomością po jej zajęciu w następstwie przyłączenia się do egzekucji kolejnego wierzyciela w trybie art. 927 k.p.c. jest bezskuteczne w rozumieniu art. 930 § 1 k.p.c. w stosunku do wierzyciela przyłączającego się, jeżeli przyłączenie się do egzekucji z nieruchomości nie było ujawnione w księdze wieczystej i nabywca rzeczy o nim nie wiedział?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 12 czerwca 2008 r., III CZP 42/08, I. Gromska-Szuster, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 31 stycznia 2008 r., IV Ca 804/07, zagadnienia prawnego:

„Czy art. 18 ust. 5 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.), stanowiący podstawę dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przysługujących właścicielowi nieruchomości przeciwko gminie i odsyłający w tym zakresie wyłącznie do regulacji zawartej w art. 417 k.c., daje podstawę do takiego zawężenia pojęcia szkody w mieniu, które prowadzi do uznania, że szkodą jest tylko taki uszczerbek majątkowy, który bezpośrednio wiąże się z lokalem zajmowanym przez osobę posiadającą ustalone prawo do lokalu socjalnego?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 25 czerwca 2008 r., III CZP 46/08, G. Bieniek, M. Kocon, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Kielcach postanowieniem z dnia 8 lutego 2008 r., VII Ga 8/08, zagadnienia prawnego:

„Czy w sytuacji, w której po wydaniu prawomocnego postanowienia o wyjawieniu majątku dłużnik zaspokoił dług przestając być niewypłacalnym, a tym samym odpadła podstawa wpisu do rejestru dłużników niewypłacalnych, czyli jego niewypłacalność, możliwe jest wykreślenie wpisu na podstawie art. 59 ust. 1 ustawy o KRS,

- czy wygaśnięcie zobowiązania w następstwie jego zapłaty, w sytuacji gdy sam tytuł wykonawczy, który stanowił podstawę wpisu nie został pozbawiony wykonalności, może być podstawą wniosku dłużnika o wykreślenie z rejestru dłużników niewypłacalnych na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy o KRS?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 25 czerwca 2008 r., III CZP 49/08, G. Bieniek, M. Kocon, K. Tyczka-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 27 grudnia 2007 r., I ACa 620/07, zagadnienia prawnego:

„Czy przewidziane art. 16 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843) naprawienie szkody wynikłej z przewlekłości postępowania obejmuje tylko szkodę majątkową w zakresie przewidzianym art. 363 k.c., czy również szkodę niemajątkową w postaci zadośćuczynienia za krzywdę moralną,

a w przypadku pozytywnej odpowiedzi:

czy wobec tego, że doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., bezpośrednio jej stosowanie, wynikające z art. 91 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., jej przepisy art. 13 i 41 przy uwzględnieniu orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu (art. 32 ust. 1), przemawiają za taką wykładnią Kodeksu cywilnego, która zezwala na przyjęcie analogii przy stosowaniu art. 445 i art. 448 k.c. dla oceny żądania zadośćuczynienia za krzywdę moralną?

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 27 czerwca 2008 r., III CZP 25/08, J. Gudowski, Z. Strus, D. Zawistowski)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 77/08

„Czy przepisy kodeksu postępowania cywilnego dotyczące nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 162, poz. 1691), mają zastosowanie w sytuacji, w której zobowiązanie dłużnika pozostającego w związku małżeńskim powstało po dniu 20 stycznia 2005 r. (art. 5 ust. 5 pkt. 1 i 2), czy też w sytuacji, gdy po dniu 20 stycznia 2005 r. powstał tytuł egzekucyjny przeciwko takiemu dłużnikowi (art. 5 ust. 6 tej ustawy)?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 kwietnia 2008 r., V ACz 179/08, Z. Kołaczyk, U. Bożałkińska, G. Stojek)

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w uchwale z dnia 17 maja 2007 r., III CZP 44/07 (OSNC-ZD 2008, nr A, poz. 29), według którego wskazana w osnowie pytania ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. nie zawiera osobnej regulacji przejściowej odnoszącej się do postępowania o nadanie klauzuli wykonalności, będącego postępowaniem odrębnym zarówno w stosunku do postępowania rozpoznawczego, jak i postępowania egzekucyjnego. Wobec tego w tym zakresie ma do niej jednak zastosowanie regulacja zawarta w art. 5 ust. 6 ustawy.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, zachodzi wątpliwość, czy postępowania o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika nie dotyczą jednak regulacje art. 5 ust. 5 pkt. 1 i 2 ww. ustawy. Wskazuje na to przyjęty w orzecznictwie Sądu Najwyższego zakres postępowania klauzulowego (przed wprowadzonymi zmianami). Ustawa zmieniająca obejmowała zaś regulacje materialnoprawne

z zakresu prawa rodzinnego obok innych gałęzi prawa oraz regulacje proceduralne, których wykładnia, również w aspekcie czasowym, musi pozostawać spójna z regulacjami prawm materialnymi kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Za przyjęciem takiego stanowiska przemawia m.in. fakt, że sąd nadający klauzulę wykonalności nie jest organem egzekucyjnym, lecz działa jako organ procesowy. Z drugiej strony nie przekonuje argumentacja, że ze względu na niekwestionowany funkcjonalny związek postępowania klauzulowego z postępowaniem egzekucyjnym, ustawodawca zamierzał w sposób jednolity posłużyć się tą samą techniką regulacji kwestii intertemporalnych, zarówno w płaszczyźnie postępowania egzekucyjnego *sensu stricto*, jak i postępowania klauzulowego.

Sąd drugiej instancji zwrócił także uwagę, że w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż uchwalając kodeks postępowania cywilnego z 1964 r. ustawodawca definitywnie zrezygnował z zasady jedności postępowania, ustanawiając w jej miejsce zasadę bezzwłocznego działania normy procesowej, wyrażoną w art. XV § 1 p.w.k.p.c. Niewielkie koneksje na rzecz zasady stadialności, nie narzucające wszak zasady ogólnej, uczynione zostały w art. XVI-XIX. Zarazem powszechnie przyjmuje się, że ze względu na brak w polskim ustawodawstwie „kodeksu prawa międzyczasowego” w przepisach międzyczasowych dotyczących kodeksu postępowania cywilnego należy dopatrywać się ogólnych reguł prawa intertemporalnego w dziedzinie prawa procesowego, zwłaszcza wówczas, gdy wprowadzając konkretne zmiany ustawodawca nie dostarcza dyrektyw w tym zakresie.

A.Z.

*

III CZP 78/08

„Czy likwidacja przedsiębiorstwa państwowego, o którym mowa w art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (tekst jednolity Dz.U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981 ze zm.) może polegać na sprzedaży prowadzonego przez to przedsiębiorstwo państwowe przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c., czy też uprawnienie do zbycia przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c. należy do wyłącznych uprawnień

jego właściciela, a przedsiębiorstwo państwowe w toku jego likwidacji może dysponować jedynie poszczególnymi składnikami materialnymi i niematerialnymi, o których mowa w art. 55¹ k.c.?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 kwietnia 2008 r., I ACa 1381/07, R. Dziczek, B. Kozłowska, A. Nazar)

W ocenie Sądu Apelacyjnego, treść art. 18a ustawy z 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych nie przesądza w sposób jednoznaczny to, czy likwidacja przedsiębiorstwa państwowego może polegać tylko i wyłącznie na sprzedaży poszczególnych składników materialnych i niematerialnych oraz czy jest możliwe w ramach jednej czynności zadysponowanie całym zespołem tych składników (materialnych i niematerialnych), które tworzą przedsiębiorstwo.

Według Sądu drugiej instancji, likwidacja przedsiębiorstwa jest za dysponowaniem składnikami przedsiębiorstwa; może to być zadysponowanie na rzecz kilku, ale i na rzecz tylko jednego podmiotu. Jest to zgodne ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, który w dotychczasowym orzecznictwie prezentował pogląd, że nawet jeśli doszło do zawarcia kilku umów, to nie można wykluczyć możliwości potraktowania tych umów jako zbycia przedsiębiorstwa.

Z drugiej strony trudno jednak założyć, by ustawodawca w odniesieniu do dysponowania składnikami przedsiębiorstwa państwowego w toku postępowania likwidacyjnego wykluczył możliwość zachowania szczególnej więzi łączącej poszczególne składniki przedsiębiorstwa, która pozwala na odróżnienie przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c., jako zorganizowanego zespołu składników niematerialnych i materialnych od zwykłego zbioru praw czy rzeczy zbiorowej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wątpliwości tych nie rozwiewają inne odrębne przepisy, określające w myśl art. 44 § 2 k.c. uprawnienia majątkowe Skarbu Państwa względem państwowych osób prawnych, którymi są przedsiębiorstwa państwowe (przykładowo ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych). Ustawa ta przyznaje Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa podejmowanie decyzji o komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych czy też uprawnienia w zakresie prywatyzacji bezpośredniej przedsiębiorstw państwowych,

która może polegać m.in. na sprzedaży przedsiębiorstwa. Przepisy tej ustawy nie mogą jednak znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie, gdyż wobec przedmiotowego przedsiębiorstwa państwowego nie została podjęta decyzja o jego prywatyzacji, lecz o jego likwidacji.

Jak zauważył Sąd Apelacyjny, z drugiej jednak strony nie można nie dostrzegać, że gdyby likwidacja przedsiębiorstwa państwowego mogła polegać na sprzedaży przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c., wówczas oznaczałoby to swoisty dualizm uprawnień do dysponowania przedsiębiorstwem; z jednej strony uprawnienie to przysługiwałoby samemu przedsiębiorstwu, z drugiej strony uprawnienie do sprzedaży przedsiębiorstwa zostało przyznane ustawą z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych Skarbowi Państwa.

Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę, że w wypowiedziach doktryny pojawiło się stanowisko, iż przedsiębiorstwo państwowe jako osoba prawna nie ma zdolności prawnej w zakresie zbycia swego przedsiębiorstwa lub zorganizowanych części jego mienia. Innymi słowy, zbycie przedsiębiorstwa państwowego jako całości może nastąpić tylko w razie ustania jego działalności, tzn. w razie jego likwidacji lub na skutek upadłości, przy czym zbywcą nie jest przedsiębiorstwo państwowe jako osoba prawna, lecz inna osoba, którą jest z reguły organ założycielski lub syndyk masy upadłości.

Przedsiębiorstwo państwowe może natomiast zbyć „zakład”, tj. wyodrębnioną jednostkę organizacyjno-gospodarczą, stanowiącą część składową osoby prawnej. Podobny pogląd można spotkać także w odniesieniu do prywatyzacji likwidacyjnej na gruncie ustawy z dnia 13 lipca 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. Zgodnie z tym stanowiskiem, podmiotem wyłącznie uprawnionym do zbycia zorganizowanych części przedsiębiorstwa państwowego jest organ założycielski. Wynika to z faktu, że przepisy ustawy o przedsiębiorstwach państwowych dopuszczają wyraźnie możliwość zbycia jedynie środków trwałych zbycie zorganizowanych części przedsiębiorstwa przez przedsiębiorstwo państwowe stanowiłoby obejście (naruszenie) przepisów ustawy o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych. Przepisy te ustanawiają bowiem specjalny tryb „wyodrębniania” oraz obrotu zorganizowanymi częściami przedsiębiorstwa państwowego.

A.Z.

III CZP 79/08

„1. Czy legitymację bierną dla dochodzenia roszczenia przewidzianego w art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.) posiada ten redaktor naczelny czasopisma, który odmówił opublikowania sprostowania lub odpowiedzi (niezależnie od tego czy nadal tę funkcję pełni), czy też redaktor naczelny, który pełni tę funkcję w dacie orzekania o powyższym roszczeniu.

2. Czy sąd rozpoznający roszczenie o nakazanie opublikowania sprostowania lub odpowiedzi jest uprawniony do dokonania korekty sprostowania lub odpowiedzi zarówno gdy chodzi o ich treść, jak i formę?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 listopada 2007 r., I ACa 762/07, E. Kaniok, B. Trębska, B. Byszewska)

Sąd Apelacyjny zauważył, że w doktrynie i w judykaturze dominuje zgodne stanowisko, iż w sprawie wytoczonej na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm. – dalej: „Pr. pras.”) legitymację bierną ma osoba, na której – stosownie do art. 31 Pr. pras. – spoczywa obowiązek opublikowania sprostowania lub odpowiedzi, a więc redaktor naczelny. Sąd Najwyższy dotychczas nie wypowiedział się jednak w kwestii podmiotu mającego taką legitymację w sytuacji, w której w toku sprawy doszło do zmiany redaktora naczelnego, a więc gdy w chwili orzekania redaktor naczelny, który odmówił publikacji sprostowania, i który był pozwanym, nie pełni już tej funkcji. Sąd Najwyższy, rozpoznając sprawy z zakresu odpowiedzialności cywilnej za naruszenie spowodowane opublikowaniem materiału prasowego, uznał, że odpowiedzialność tę ponosi redaktor naczelny, który decydował o publikacji, a nie ten, który pełni tę funkcję w chwili orzekania. Przepis art. 38 ust. 1 Pr. pras. normuje bowiem odpowiedzialność za naruszenie dobra osobistego w wyniku popełnienia czynu niedozwolonego, polegającego na spowodowaniu opublikowania materiału prasowego. Redaktor naczelny ponosi zatem odpowiedzialność za własne działanie, które doprowadziło do naruszenia prawa.

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że roszczenie o opublikowanie sprostowania lub odpowiedzi, przewidziane w art. 39 ust. 1 Pr. pras., przysługuje osobie

zainteresowanej tylko w przypadku naruszenia prawa przez redaktora naczelnego, który odmówił opublikowania sprostowania lub odpowiedzi, albo gdy są one niewystarczające, a więc gdy naruszył on art. 31-33 Pr. pras. Roszczenie to powinno zatem przysługiwać przeciwko temu redaktorowi naczelnemu, który bezprawnie odmówił publikacji sprostowania bądź odpowiedzi, niezależnie od tego, czy nadal pełni tę funkcję.

Sąd Apelacyjny przedstawił także pogląd odmienny, że w sprawie wytoczonej na podstawie art. 39 ust. 1 Pr. pras. legitymację bierną ma osoba, która pełni funkcję redaktora naczelnego w chwili orzekania, gdyż to ona będzie musiała wykonać wyrok, a więc opublikować sprostowanie lub odpowiedź. Za takim stanowiskiem przemawia wykładnia celowościowa art. 39. Sąd Apelacyjny powołał się na pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 7 kwietnia 2006 r., III CZP 22/06 (OSNC 2007, nr 2, poz. 23), że art. 31-33 i art. 39 Pr. pras. wprowadzają szczególne, nieprzewidziane w art. 24 k.c., środki prawne, mające na celu usunięcie skutków naruszenia dóbr osobistych spowodowanego publikacją nieprawdziwych lub nieścisłych wiadomości. Celem art. 39 Pr. pras. jest umożliwienie zainteresowanemu dochodzenia sprostowania tych wiadomości i dotarcie ze sprostowaniem do czytelnika, który odebrał informację nieprawdziwą. Cel ten może być zrealizowany tylko przez zobowiązanie aktualnego redaktora naczelnego do opublikowania sprostowania lub odpowiedzi, a nie osoby, która stanowiska tego już nie zajmuje.

W zakresie zagadnienia wyrażonego w punkcie drugim przedstawionego pytania prawnego Sąd Apelacyjny wyróżnił pogląd, że sąd cywilny rozpoznający sprawę wytoczoną na podstawie art. 39 ust. 1 Pr. pras. jest uprawniony do dokonania korekty tekstu sprostowania w granicach określonych w art. 32 ust. 6 Pr. pras., gdyż orzekając o zasadności żądania opublikowania sprostowania nie może działać w granicach węższych niż redaktor naczelny. Pogląd ten został jednak skrytykowany przez doktrynę, która przyjmuje, że powództwo o opublikowanie sprostowania i odpowiedzi sąd może albo uwzględnić w całości albo oddalić, bez możliwości wpływania na treść żądanych publikacji. W ocenie Sądu Apelacyjnego, zapatrywanie to jest jednak zbyt rygorystyczne.

E.S.S.

III CZP 80/08

„Czy wynikająca z art. 479⁴³ k.p.c. rozszerzona prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, obejmuje także postępowanie w sprawie toczącej się pomiędzy innymi stronami – w tym także z powództwa organizacji społecznej działającej na rzecz ochrony interesów konsumentów przeciwko innemu przedsiębiorcy stosującemu takie same lub podobne postanowienia wzorca umownego, jak wpisane, nie będącemu jednak stroną postępowania w sprawie w której zapadł wyrok wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. – i skutkuje obowiązkiem odrzucenia pozwu w nowej sprawie?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 lutego 2008 r., VI ACz 2134/07, K. Tucharz, A. Wapińska, R. Sarnowicz)

Wątpliwości Sądu Apelacyjnego, będące podstawą przedstawionego zagadnienia prawnego, powstały w związku z praktyką sądów powszechnych polegającą na odrzucaniu pozwów w sytuacji, w której postępowanie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone wszczęte zostało w zakresie wzorca wpisanego do rejestru określonego w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c.

Sąd Apelacyjny wyodrębnił pogląd, że wynikająca z art. 479⁴³ k.p.c. rozszerzona prawomocność wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone skutkuje koniecznością odrzucenia pozwu w innej sprawie, między innymi podmiotami, o uznanie takiej samej lub podobnej klauzuli za niedozwoloną. Uzasadniając ten pogląd, powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 19 grudnia 2003 r., III CZP 95/03 (OSNC 2005, nr 2, poz. 25).

Sąd Apelacyjny przedstawił także stanowisko przeciwne, że orzeczenie wydane w takiej sprawie wiąże jedynie strony tego procesu, prawidłowa wykładnia art. 479⁴³ k.p.c. powinna bowiem uwzględniać cel tego przepisu, którym jest ochrona praw konsumentów mających prawo do powoływania się w toku innych postępowań na prawomocne wyroki dotyczące klauzul umownych wpisanych do rejestru. Przyjęcie stanowiska przeciwnego skutkowałoby pozbawieniem organizacji konsumenckich możliwości sprawnego i skutecznego działania na rzecz ochrony interesów konsumentów, co byłoby sprzeczne z art. 153 Traktatu WE oraz art. 7 ust. 2

Dyrektywy Rady nr 93/13/ EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.

W konkluzji Sąd Apelacyjny uznał, że koncepcja rozszerzonej podmiotowo prawomocności materialnej jest błędna, gdyż wyroki zakazujące stosowania określonych postanowień wzorca umowy skierowane są przeciwko konkretnemu podmiotowi. Poza tym stwierdzenie abuzywności następuje w kontekście całego wzorca i w odniesieniu do stosunków prawnych, które reguluje. Przyjmując, że zakaz stosowania klauzuli wpisanej do rejestru dotyczy także innych podmiotów stosujących w umowach z konsumentami wzorce zawierające identyczne lub podobne postanowienia umowne prowadziłyby do wyeliminowania określonych klauzul z obrotu prawnego, a nie z konkretnego wzorca, także wtedy, gdy zapisy te są stosowane zgodnie z dobrymi obyczajami i nie naruszają interesu konsumenta. Ponadto art. 479⁴³ k.p.c. nie wskazuje *expressis verbis* obowiązku zaniechania stosowania klauzul wpisanych do rejestru. Ze względu na zakaz stosowania wykładni rozszerzającej względem wszelkich ograniczeń należy uznać, że przepis ten wywołuje skutek rozszerzony wyłącznie względem podmiotów legitymowanych do wystąpienia z pozwem o uznanie danego postanowienia za niedozwolone przeciwko osobie, wobec której zakaz orzeczono.

E.S.S.

*

III CZP 81/08

„Czy w sprawie rozpoznanej z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym na podstawie art. 505⁷ zdanie 1 k.p.c. od apelacji pobiera się opłatę stałą, czy stosunkową?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 24 kwietnia 2008 r., VI Ga 32/08, J. P. Naworski, Z. Krepski, J. Rusiński)

Podstawą wątpliwości Sądu Okręgowego jest rezygnacja przez sąd pierwszej instancji z rozpoznania sprawy w postępowaniu uproszczonym przy jednoczesnym pobraniu opłaty od apelacji na podstawie art. 28 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398, ze zm. – dalej:

„u.k.s.c.”), przewidującego cztery rodzaje opłat stałych w postępowaniu uproszczonym, których wysokość uzależniona jest od wartości przedmiotu sporu lub umowy. Należy podkreślić, że opłatę stałą od apelacji pobiera się w takiej samej wysokości jak opłatę od pozwu.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na możliwość zajęcia stanowiska, że od chwili wydania postanowienia o rozpoznaniu sprawy z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym w sprawie mają zastosowanie przepisy właściwe dla postępowania zwykłego, w tym także przepisy dotyczące kosztów, zwłaszcza że powyższa decyzja procesowa uzasadniona była szczególną zawilnością sprawy i koniecznością uzyskania wiadomości specjalnych, o których mowa w art. 505⁷ zdanie pierwsze k.p.c. Od apelacji powinna zatem zostać pobrana opłata stosunkowa na podstawie art. 18 ust. 2 w zw. z art. 13 u.k.s.c.

Sąd Okręgowy zauważył, że zgodnie z art. 18 ust. 2 u.k.s.c., przepisy ustawy przewidujące pobranie opłaty od pozwu stosuje się również do opłaty od apelacji, stosownie natomiast do art. 505⁷ zd. 2 k.p.c., opłata pobrana od pozwu w postępowaniu uproszczonym pozostaje aktualna w dalszym postępowaniu i nie można jej uzupełnić do wysokości określonej w przepisie ogólnym (art. 13 u.k.s.c.). Wykładnia tych przepisów może prowadzić do wniosku, że skoro pobrana na podstawie art. 28 u.k.s.c. opłata od pozwu pozostaje niezmienna, to pomimo rezygnacji przez sąd ze stosowania przepisów o postępowaniu uproszczonym, opłata od apelacji powinna być ustalona w tej samej wysokości co opłata od pozwu.

E.S.S.

*

III CZP 82/08

„Czy do roszczeń samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej wobec Narodowego Funduszu Zdrowia o zwrot kosztów zwiększonego wynagrodzenia pracowników, powstałych wskutek realizacji ustawowego obowiązku, nałożonego przepisem art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2

ze zm.) stosuje się szczególny dwuletni termin przedawnienia z art. 751 pkt 1 k.c., czy też ogólny termin przedawnienia z art. 118 k.c., oraz kiedy powstaje wymagalność tego roszczenia?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 15 maja 2008 r., I ACa 261/08, M. Dzięciołowska, A. Myszkowska, H. Rojewska)

Sąd Apelacyjny uznał, że stosunek obligacyjny występujący między zakładem opieki zdrowotnej a Narodowym Funduszem Zdrowia należy zakwalifikować jako umowę o świadczenie usług, względem której zastosowanie mają przepisy o zleceniu (art. 734-751 k.c.). Wątpliwości budzi jednak kwestia, czy zgłoszone żądanie jest żądaniem wykonania zawartych umów i dotyczy wydatków, o których mowa w ww. przepisach. W orzecznictwie podnoszono, że w stosunku do umów zawartych pomiędzy zakładem opieki zdrowotnej a Narodowym Funduszem Zdrowia, które zostały w całości wykonane, nie ma podstaw do odpowiedzialności na podstawie art. 471 k.c. W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 30 marca 2006 r., III CZP 130/05 (OSNC 2006, nr 11, poz. 177) Sąd Najwyższy uznał jednak, że art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 ze zm. – dalej: „ustawa”) stanowi – w związku z art. 56 k.c. – podstawę prawną roszczenia samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w stosunku do kas chorych (NFZ) o zwrot kosztów zwiększonego wynagrodzenia pracowników. Uznanie umów o udzielenie ubezpieczonym świadczeń zdrowotnych za wywołujące skutki nie tylko w nich wyrażone przesądza o zasadności żądania zakładu opieki zdrowotnej, ale z zastrzeżeniem współodpowiedzialności poszczególnych podmiotów za system finansów publicznych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, szczególny charakter wydatków, które samodzielny zakład opieki zdrowotnej musiał ponieść spełniając obowiązek wynikający z art. 4a ustawy, może przemawiać za przyjęciem ogólnego terminu przedawnienia przewidzianego w art. 118 k.c. Roszczenie zakładu opieki zdrowotnej nie dotyczyło bowiem *stricte* wydatków, które musiał on poczynić w celu wykonania umowy, lecz kosztów będących skutkiem nałożonego obowiązku ustawowego, niezależnego od woli stron.

Specyficzny charakter zakładu opieki zdrowotnej skłania natomiast do uznania, że roszczenie o zwrot kosztów zwiększonego wynagrodzenia pracowników, powstałych w wyniku realizacji ustawowego obowiązku nie jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej w rozumieniu art. 118 k.c., a więc nie jest roszczeniem o świadczenie okresowe, co skutkuje przyjęciem, że termin przedawnienia takiego roszczenia wynosi 10 lat.

Wątpliwości Sądu Apelacyjnego budzi także zagadnienie wymagalności powyższego roszczenia. Sąd zwrócił uwagę, że art. 120 k.c. posługuje się pojęciem wymagalności roszczenia określonym w art. 455-457 k.c., które odróżniają zobowiązania terminowe od bezterminowych. Zauważył, że istnieje możliwość przekształcenia zobowiązania bezterminowego w terminowe na skutek wezwania dłużnika przez wierzyciela do wykonania go; wezwanie to jest czynnością, z którą art. 120 § 1 zdanie drugie k.c. wiąże początek biegu terminu przedawnienia. Jeżeli uprawniony nie wezwał dłużnika do wykonania zobowiązania, to bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z chwilą, w której mógł on bez nieuzasadnionej zwłoki spełnić świadczenie, gdyby uprawniony w możliwie najwcześniejszym terminie wezwał go do dokonania tej czynności. Biorąc pod uwagę charakter roszczenia, treść umów zawartych między zakładem opieki zdrowotnej a Narodowym Funduszem Zdrowia, oraz że w chwili wymagalności roszczenia obie strony powinny wiedzieć jakie mają wobec siebie wzajemne roszczenia i zobowiązania wynikające z ustawy, a nie z zawartej przez siebie umowy, należy uznać, że jest to zobowiązanie bezterminowe, którego wymagalność wiąże się z wypłatą podwyższonego wynagrodzenia, a następnie z wezwaniem do zapłaty. Z tymi czynnościami – w ocenie Sądu Apelacyjnego – należy wiązać początek biegu terminu przedawnienia.

E.S.S.

*

III CZP 83/08

„Czy zarządzenia wydane na podstawie art. 569 § 2 k.p.c., a niekończące postępowania, podlegają zaskarżeniu i z mocy którego z przepisów postępowania?”

(postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 15 maja 2008 r., XIII Cz 67/08, G. Rataj, T. Kuchta, T. Znaińska)

Sąd Okręgowy zauważył, że przepisy kodeksu postępowania cywilnego regulujące postępowanie w sprawach rodzinnych i opiekuńczych nie przewidują zażalenia na zarządzenie wydane na podstawie art. 569 § 2 k.p.c. Wskazał jednocześnie, że w orzecznictwie sądów powszechnych występuje rozbieżność w zakresie tego zagadnienia i przedstawił trzy dominujące stanowiska. Wyróżnił pogląd zakładający, że skoro zarządzenie to nie kończy postępowania w sprawie, nie zostało również wymienione w art. 394 § 1 k.p.c., a także przepisy szczególne nie przewidują względem niego żadnego środka zaskarżenia, to zażalenie na to zarządzenie jest niedopuszczalne i podlega odrzuceniu. Inne zapatrywanie przyjmuje, że ww. zarządzenie jest postanowieniem w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia, a więc względem niego przysługuje zażalenie na podstawie art. 741 k.p.c. Odmienny pogląd przyjmuje natomiast, że zarządzenie to, jako postanowienie co do istoty sprawy, jest postanowieniem kończącym postępowanie w rozumieniu art. 394 § 1 k.p.c.

E.S.S.

*

III CZP 84/08

„Czy zastrzeżenie kary umownej na wypadek odstąpienia przez stronę od umowy, z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania pieniężnego przez jej kontrahenta, jest ważne w świetle art. 483 § 1 k.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 10 czerwca 2008 r., III Ca 428/08, T. Karczyńska-Szumilas, P. Banasik, B. Szachniewicz)

Sąd Okręgowy zauważył, że wykładnia językowa art. 483 § 1 k.c. prowadzi do wniosku, iż zastrzeżenie kary umownej jest dopuszczalne jedynie w sytuacji niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania o charakterze niepieniężnym. Za takim rozumieniem ww. przepisu opowiada się także większość doktryny i część judykatury Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 7 lutego 2007 r., III CSK 288/06, niepubl.). Dostrzegł jednak, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego występuje także pogląd odmienny, który został wyrażony w wyroku z dnia 20 października 2006 r., IV CSK 154/06 (OSNC 2007, nr 7-8, poz. 117), że skuteczne jest zastrzeżenie na podstawie art. 483 k.c. kary umownej na wypadek odstąpienia od umowy leasingu, w razie niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków przez leasingobiorcę, jeżeli z tego powodu kontrahent strony, która popadła w opóźnienie, odstąpi od umowy. Zdaniem Sądu Okręgowego, stanowisko to jest jednak sprzeczne z wykładnią językową art. 483 § 1 k.c. Sąd Okręgowy, powołując się na przedstawioną rozbieżność, powziął wątpliwość w kwestii, czy zastrzeżenie kary umownej wiąże się z faktem odstąpienia od umowy, czy też z przesłanką umożliwiającą stronie takie odstąpienie.

E.S.S.

*

III CZP 85/08

„Czy dłużnik jest uczestnikiem postępowania w sprawie o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko jego współmałżonkowi?”

(postanowienie Sadu Okręgowego w Sieradzu z dnia 28 kwietnia 2008 r., I Cz 105/08, B. Bojakowska, I. Podwójniak, J. Składowska)

Sąd Okręgowy zaznaczył, że postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności ma odrębny charakter od postępowania egzekucyjnego *sensu stricto*, w którym występują dwie strony: wierzyciel i dłużnik. Zgodnie z art. 795 k.p.c., jeżeli postępowanie klauzulowe toczy się przeciwko dłużnikowi, to jest on jego uczestnikiem i przysługuje mu zażalenie na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika jest natomiast skierowany przeciwko innej osobie niż dłużnik, a jego funkcja i pozycja w postępowaniu zażaleniowym budzą wątpliwości.

Sąd Okręgowy przedstawił pogląd, że dłużnik nie jest uczestnikiem postępowania o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przeciwko jego małżonkowi. Skoro wierzyciel we wniosku wskazał aktualny adres małżonki dłużnika, to niepodanie adresu dłużnika nie może skutkować zawieszeniem

postępowania. Za tym zapatrywaniem przemawia także stanowisko sądów powszechnych, przyjmujące, że w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności dłużnik może podnosić wszystkie zarzuty, którymi dysponuje. Kolejne postępowanie klauzulowe na podstawie tego samego tytułu wykonawczego toczy się natomiast wyłącznie przeciwko małżonkowi dłużnika, a on sam nie może występować w nim w charakterze strony.

Sąd Okręgowy zwrócił jednak uwagę na treść art. 41 § 3 k.r.o. w brzmieniu sprzed dnia 20 stycznia 2005 r. i powziął wątpliwość co do zasadności tego stanowiska, może ono bowiem prowadzić do pozbawienia dłużnika możliwości obrony jego praw, gdyż wyłączenie go z uczestnictwa w tym postępowaniu uniemożliwia mu zaprzeczanie twierdzeniom małżonka oraz przytaczanie dowodów i twierdzeń je podważających. Kwestie te nie podlegają badaniu w postępowaniu klauzulowym przeciwko samemu dłużnikowi i raz rozstrzygnięte w postępowaniu przeciwko małżonkowi nie mogą być ponownie badane.

E.S.S.

*

III CZP 86/08

„Czy na postanowienie o zatwierdzeniu lub odmowie zatwierdzenia sprawozdań kuratora osoby prawnej ustanowionego w trybie art. 42 k.c. przysługuje środek odwoławczy, a jeżeli tak, to czy jest to apelacja, czy zażalenie?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 3 kwietnia 2008 r., II Ca 1361/07, B. Tabaka, K. Dobrowolska, G. Buła)

Sąd Okręgowy stwierdził, że w zakresie przedstawionego zagadnienia prawnego decydujące znaczenie ma kwestia, czy orzeczenie dotyczące zatwierdzenia bądź odmowy zatwierdzenia sprawozdań i rachunków kuratora dotyczy istoty sprawy, czy też dotyczy jedynie kwestii incydentalnej. Przedstawił pogląd, że składane przez kuratora sprawozdania i rachunki z zarządu służą jedynie okresowej ocenie przez sąd prawidłowości sprawowanej przez niego funkcji. Charakter periodycznego składania sprawozdań i ich weryfikacji przez sąd może przesądzać, że jest to kwestia wypadkowa

związana ze sprawowaniem pieczy nad osobą prawną, która sama nie może zajmować się swoimi sprawami. Rozstrzygnięcie sądu w tym przedmiocie nie kończy postępowania w sprawie, ale może stanowić podstawę do wydania dalszych decyzji procesowych zmierzających do właściwego zabezpieczenia interesów osoby prawnej.

Sąd Okręgowy wyodrębnił także stanowisko, że orzeczenie dotyczące zatwierdzenia sprawozdań kuratora jest orzeczeniem co do istoty sprawy i powinno podlegać kontroli instancyjnej, ma ono bowiem istotny wpływ na dalszy przebieg postępowania z zakresu kurateli, gdyż wiąże się m.in. z przyznaniem kuratorowi wynagrodzenia, a nawet może stanowić podstawę do wydania decyzji o zmianie osoby kuratora.

Sąd Okręgowy rozważył także zasadność stanowiska, że postanowienie to jest niezaskarżalne. Za przyjęciem tej koncepcji przemawia art. 167 § 2 k.r.o., który przesądza w sposób jednoznaczny, że treść orzeczenia sądu w przedmiocie sprawozdania kuratora wpływa na jego sytuację prawną w zakresie ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej. Pogląd ten uzasadnia także okoliczność, że ustawodawca wskazał orzeczenia, które są niezaskarżalne.

E.S.S.

*

III CZP 87/08

„Czy nabywca przedsiębiorstwa może ubiegać się o udzielenie zamówienia, powołując się na nabyte wraz z przedsiębiorstwem niezbędną wiedzę i doświadczenie w rozumieniu art. 22 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 223, poz. 1655 ze zm.) w sytuacji, w której zbywca - przedsiębiorca jednoosobowy - prowadzi nadal tę samą działalność gospodarczą?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 7 maja 2008 r., VI Ga 34/08, J.P. Naworski, Z. Krepski, J. Rusiński)

Sąd Okręgowy wyróżnił pogląd, że wszystkie składniki majątkowe i niemajątkowe przedsiębiorstwa, na których podstawie przedsiębiorca prowadził swą działalność wymagającą doświadczenia i wiedzy, zostały zbyte

wraz z przedsiębiorstwem. Po dokonaniu zbycia przedsiębiorca ten może nadal prowadzić działalność gospodarczą, ale niezwiązaną z doświadczeniem i wiedzą zbytego przedsiębiorstwa. Dalsze wykorzystywanie doświadczenia w procedurze zamówień publicznych może być bowiem uznane za nadużycie.

Stanowisko przeciwne wskazuje, że posiadanie określonej wiedzy i doświadczenia jest cechą, którą osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą ma bez względu na dysponowanie danymi składnikami przedsiębiorstwa, np. znajomość rynku lub zdolność pozyskania klienteli. Pomimo zbycia przedsiębiorstwa, przedsiębiorca w dalszym ciągu te cechy posiada i skoro posługuje się nimi, to oznacza, że nie zostały one zbyte, a więc może się na nie powoływać w procedurze zamówień publicznych.

Sąd Okręgowy przedstawił pogląd zespołu arbitrów przy Urzędzie Zamówień Publicznych wyrażony w wyroku z dnia 28 stycznia 2005 r., UZP/ZO/0-114/05 (niepubl.) i stwierdził, że można wyprowadzić z niego wniosek, iż w sytuacji opisanej w zagadnieniu prawnym doświadczenie i wiedza nie są składnikami przedsiębiorstwa i mogą być w sposób dorozumiany wyłączone z umowy zbycia przedsiębiorstwa, a nawet można uznać, że nie wchodzi one w jego skład. Teza ta jest jednak – w ocenie Sądu Okręgowego – nieuzasadniona.

E.S.S.

*

III CZP 88/08

„Czy od zażalenia na zarządzenie o zwrocie zgłoszenia wierzytelności przez sędziego komisarza, opłatę należy pobrać na zasadzie art. 75 pkt 3, art. 19 ust. 3 pkt 2 czy też art. 14 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.)?”

(postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie z dnia 21 kwietnia 2008 r., VIII GUp – 20/07/Zw21, J. Płoch, G. Dyrga, A. Rutkowska)

Wątpliwości Sądu Rejonowego wzbudziła redakcja art. 75 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz.1398, zwana dalej: „u.k.s.c.”), zgodnie z którym opłatę stałą

w kwocie 200 zł. pobiera się od zażalenia na postanowienia wydane w postępowaniu upadłościowym i naprawczym. W przepisie tym nie uwzględniono zarządzeń, które w postępowaniu upadłościowym *sensu largo* mogą być wydawane zarówno w przez sędziego komisarza, jak i przez sąd powszechny. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że wykładnia językowa tego przepisu prowadzi do wniosku, iż nie dotyczy on zażalenia na zarządzenie o zwrocie. Sąd Rejonowy, stosując wykładnię historyczną, odwołał się do § 55 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 96, poz. 154 ze zm.), wskazującego, że wpis stały w kwocie 200 zł pobiera się od zażalenia wniesionego w postępowaniu upadłościowym, układowym i naprawczym. Oznacza to, że taką samą opłatę (200 zł) pobierano zarówno od zażalenia na postanowienia, jak i od zażalenia na zarządzenia. Na gruncie obecnie obowiązującej ustawy za pobraniem opłaty w ww. wysokości od zażalenia na zarządzenie o zwrocie zgłoszenia wierzytelności przemawia wysokość opłaty pobieranej od sprzeciwu od listy wierzytelności, o której mowa w art. 75 pkt 4 u.k.s.c.; mogłoby to także prowadzić do ujednoczenia opłat pobieranych w ramach postępowania upadłościowego i naprawczego.

Sąd Rejonowy przedstawił pogląd, że skoro w art. 75 pkt 3 u.k.s.c. nie wymieniono zażalenia na zarządzenie o zwrocie, to należałoby pobrać opłatę na podstawie ogólnych przepisów ustawy, tj. art. 19 ust. 3 pkt 2, a więc piątą jej część, tym bardziej, że zgłoszenie wierzytelności jest żądaniem zapłaty konkretnej kwoty, co nie będzie powodowało żadnych trudności związanych z obliczaniem części opłaty należnej od zażalenia. Zauważył jednak, że od zgłoszenia wierzytelności nie pobiera się opłaty, gdyż zgłoszenie nie zostało wskazane w art. 3 u.k.s.c.

Sąd przedstawiający zagadnienie prawne wyodrębnił także inne stanowisko, że skoro na podstawie ww. przepisów nie można ustalić wysokości należnej opłaty, to trzeba odnieść się do art. 14 u.k.s.c., zgodnie z którym, opłatę podstawową pobiera się w sprawach, w których przepisy nie przewidują opłaty stałej, stosunkowej lub tymczasowej. Z przepisów ogólnych wynika bowiem obowiązek uiszczenia przez stronę opłaty od zażalenia (art. 3 u.k.s.c.). Przeciwno temu zapatrywaniu przemawia jednak art. 240 Prawa upadłościowego i naprawczego.

E.S.S.

III CZP 89/08

„1. Czy w postanowieniu stwierdzającym nabycie służebności w drodze zasiedzenia przez przedsiębiorstwo należy oznaczać nieruchomości władnącą;

2. w przypadku pozytywnej odpowiedzi na pierwsze pytanie, w oparciu o jakie kryteria powinna być wskazywana nieruchomości władnąca?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 4 czerwca 2008 r., II Ca 426/08, M. Grzesik, D. Gamrat-Kubeczak, E. Woźniak)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że Sąd pierwszej instancji, uwzględniając wniosek o stwierdzenie nabycia służebności przez zasiedzenie, nie określił w sentencji orzeczenia nieruchomości władnącej. Nieruchomość ta nie została wskazana także we wniosku. Stanowisko to znajduje uzasadnienie w art. 175 Prawa rzeczowego, zezwalającym na odpowiednie stosowanie do służebności ustanawianej na rzecz każdorazowego właściciela przedsiębiorstwa przepisów o służebnościach gruntowych, co umożliwi ustanowienie służebności gruntowej nie dla nieruchomości władnącej, ale dla każdorazowego właściciela przedsiębiorstwa. W ten sposób doszło do oddzielenia nieruchomości władnącej od służebności gruntowej.

Sąd przedstawiający zagadnienie prawne wyodrębnił także pogląd, że w postanowieniu stwierdzającym nabycie służebności przez zasiedzenie należy wskazać nieruchomości władnącą. Stosownie do art. 285 § 1 k.c., służebność gruntowa polega na obciążeniu nieruchomości obciążonej na rzecz nieruchomości władnącej opisanym w tym przepisie prawem, a więc do ustanowienia służebności i do nabycia tej służebności przez zasiedzenie niezbędne jest określenie nieruchomości władnącej. Przy przyjęciu tego zapatrywania powstają jednak dalsze wątpliwości dotyczące kwestii, czy brak wskazania we wniosku nieruchomości władnącej jest brakiem formalnym, względem którego należy stosować art. 130 k.p.c., czy jest niewłaściwym sformułowaniem żądania skutkującym oddaleniem wniosku.

E.S.S.

III CZP 90/08

„Czy komornikowi na podstawie art. 49 ust. 1 w zw. z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 24 maja 2007 r., Dz.U. Nr 112, poz. 769) przysługuje opłata egzekucyjna, w przypadku gdy komornik złożył na rachunek depozytowy sądu kwoty zgromadzone w okresie zawieszenia postępowania egzekucyjnego z mocy art. 24 ust. 2 ustawy o pomocy publicznej i restrukturyzacji publicznych zakładów opieki zdrowotnej z dnia 15 kwietnia 2005 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 684 ze zm.), - na podstawie uprzedniego zajęcia wierzytelności - a po podjęciu postępowania, a następnie na wniosek wierzyciela po umorzeniu postępowania egzekucyjnego - gdy kwoty te zostały przez komornika zwrócone dłużnikowi?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 28 maja 2008 r., V Cz 193/08, D. Soroka, A. Mazurkiewicz-Zdarzil, B. Janiak)

Wątpliwości Sądu Okręgowego dotyczą kwestii, czy dyspozycja art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2005 r. o pomocy publicznej i restrukturyzacji publicznych zakładów opieki zdrowotnej (D.U. z 2005 r. Nr 78, poz. 684 ze zm. – dalej: „ustawa”) jest zbieżna z udzieleniem zabezpieczenia i czy komornikowi wykonującemu to zabezpieczenie przysługuje z tytułu dokonania tej czynności opłata przewidziana w art. 45 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 24 maja 2007 r., Dz.U. z 2007 r. Nr 112, poz. 769 – dalej: „u.k.s.e.”), czy też opłata ta jest nienależna wobec uznania, że nie doszło do przekazania wyegzekwowanej kwoty wierzycielowi. Sąd Okręgowy zaznaczył, że pojęcie zawieszenia postępowania nie jest tożsame z pojęciem zabezpieczenia. Stwierdził, że czynności egzekucyjne dokonane przed zawieszeniem postępowania pozostają w mocy, co skutkuje brakiem możliwości dalszego prowadzenia egzekucji w czasie zawieszenia, mimo że środki są deponowane na rachunku depozytowym sądu. Zwrócił uwagę, że zarówno w judykaturze, jak i w doktrynie dominuje pogląd nakazujący komornikom sądowym zaprzestania dokonywania potrąceń w okresie zawieszenia egzekucji na podstawie ww. ustawy. Powołał się na stanowisko Trybunału Konstytucyjnego wyrażone w wyrokach z dnia 17 maja 2005 r., P 6/04 (OTK-A 2005, nr 5, poz. 50) oraz z dnia 8 maja 2006 r.,

P 18/05 (OTK-A 2006, nr 5, poz. 53), że pobieranie opłaty egzekucyjnej w przypadku umorzenia postępowania jest sprzeczne z *ratio legis* ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, które wymaga uwzględniania realnego nakładu kosztów, czasu i wysiłku ze strony komornika jako kryterium przyznania mu wynagrodzenia. Poza tym wykładnia literalna art. 45 ust. 2 w zw. z art. 59 ust. 1 u.k.s.e. prowadzi do wniosku, że opłata egzekucyjna jest ściśle związana z efektami działań komornika.

Sąd Okręgowy rozważył także kwestię, czy na gruncie art. 49 ust. 1 w zw. z art. 59 ust. 1 u.k.s.e. można uznać, że środki pieniężne wyegzekwowane w okresie zawieszenia postępowania na podstawie art. 24 ust. 2 ustawy stanowią efektywnie dokonaną egzekucję w sytuacji, gdy zostały one zwrócone dłużnikowi wobec zaspokojenia wierzyciela poza komornikiem na skutek wykonania umowy restrukturyzacyjnej i uznał, że w takiej sytuacji komornikowi nie przysługuje opłata egzekucyjna na podstawie ww. przepisów.

E.S.S.

GLOSY

prawo cywilne materialne

Możliwy jest przelew nabytej w drodze przetargu wierzytelności o nabycie lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości na rzecz innej osoby, która również brała w przetargu udział i została ustalona współnabywcą.

(wyrok z dnia 27 czerwca 2003 r., IV CKN 302/01, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, J. Frąckowiak, OSNC 2004, nr 9, poz. 147; OSP 2004, nr 6, poz. 77; BSN 2003, nr 12, s. 16; Jurysta 2004, nr 3, s. 34; R. Pr. 2004, nr 6, s. 133; Rej. 2004, nr 9, s. 181; NPN 2004, nr 1, s. 59; PUG 2004, nr 3, s. 30)

Glosa

Michała Warcińskiego, Przegląd Sądowy 2008, nr 6, s. 127

Zdaniem glosatora, na aprobatę zasługuje zasadnicza teza wyroku, a także jej uzasadnienie, natomiast wątpliwości teoretyczne może budzić wyjątek od zasady dopuszczalności przelewu roszczenia o zawarcie umowy. Autor skoncentrował się na rozwinięciu stwierdzenia, że przelew wierzytelności o zawarcie umowy jest sprzeczny z właściwością zobowiązania.

Zwrócił uwagę, że w piśmiennictwie trwa spór co do źródła zobowiązania, z którego wynika roszczenie o zawarcie umowy stanowczej po wygraniu przetargu. Jedni opowiadają się za koncepcją umowy przedwstępnej, inni – umowy zbliżonej do umowy przedwstępnej, umowy *sui generis*, bądź wreszcie skutku *ex lege*. W ocenie autora, akceptacja ustalenia, że zobowiązanie do zawarcia umowy stanowczej po wygraniu przetargu przypomina zobowiązanie wykreowane przez umowę przedwstępną, uniemożliwia, ze względów konstrukcyjnych, uznanie dopuszczalności przelewu wierzytelności o zawarcie umowy. Glosator wskazał, że zmiana podmiotu uprawnionego do żądania zawarcia umowy stanowczej sprawia, iż świadczenie, jako przedmiot roszczenia wynikającego ze zobowiązania powstałego po wygraniu przetargu, nie może być spełnione, ponieważ dotyczyło zawarcia innej

umowy. Świadczenie z roszczenia o zawarcie umowy stanowczej przed przelewem roszczenia nie byłoby tożsame ze świadczeniem po przelewie. Taką konsekwencję przelewu wiarytelności o zawarcie umowy stanowczej trudno zaakceptować. Zauważył, że do takiej konkluzji dochodzimy także na tle koncepcji, zgodnie z którą świadczenie z roszczenia wynikającego ze zobowiązania wykreowanego przez umowę przedwstępną opiewa jedynie na oświadczenie woli współtworzące umowę stanowczą.

Komentator podniósł, że innym zagadnieniem jest dopuszczalność przenoszenia możliwości przyjęcia oferty na osobę trzecią. Jego zdaniem, dopuszczalność taka jest dyskusyjna choćby z tego powodu, że status tej możliwości jako prawa (uprawnienia) podmiotowego jest wątpliwy, a tylko prawo lub uprawnienie może być przeniesione w drodze przelewu.

W konsekwencji uznał, że przelanie wiarytelności o nabycie lub oddanie w użytkowanie wieczyste nieruchomości na rzecz innej osoby, choćby ta brała udział w przetargu i została ustalona współnabywcą, jest niezgodne z właściwością zobowiązania, a zatem niedopuszczalne.

Głosowany wyrok uwzględnił J. Jastrzębski w „Przeglądzie orzecznictwa” (Glosa 2006, nr 2, s. 45), częściowo krytycznie ocenił go natomiast W.J. Kocot (OSP 2004, nr 6, poz. 77), a R. Szostak napisał do niego glosę aprobującą (PiP 2005, nr 4, s. 115).

E.S.

*

Podstawę uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić błąd prawnie doniosły (art. 1019 § 2 w zw. z art. 84 § 1 zdanie pierwsze i § 2 k.c.). Błędem takim nie jest nieznanomość przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedłożeniem przez spadkobiercę należytej staranności w ustalaniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego.

(postanowienie z dnia 30 czerwca 2005 r., IV CK 799/04, M. Wysocka, S. Dąbrowski, H. Pietrkowski, OSNC 2006, nr 5, poz. 94; BSN 2005, nr 11, s. 12;

MoP 2006, nr 16, s. 881; R. Pr. 2006, nr 3, s. 111; Rej. 2005, nr 12, s. 161; Rej. 2006, nr 6, s. 184; NPN 2006, nr 1, s. 66)

Glosa

Pawła Księżaka, *Palestra* 2008, nr 5-6, s. 296

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Glosator omówił konstrukcję uchylenia się od skutków prawnych złożonego pod wpływem błędu oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Przedstawił problematykę błędu jako wady oświadczenia woli, wskazując na rozwiązania przyjęte w prawie rzymskim, francuskim, niemieckim, szwajcarskim, austriackim i włoskim. Wskazał, że zgodnie z art. 1019 k.c. doniosłość błędu powinna być oceniana według reguł ogólnych, a błąd musi być istotny i dotyczyć treści czynności prawnej, przy czym są to przesłanki konieczne i wystarczające. Uznał, że ze względu na jednostronny charakter oświadczenia, wymagania odnoszące się do postawy drugiej strony nie mają znaczenia. Podkreślił, że przepisy nie przewidują, aby błąd musiał być usprawiedliwiony. Wnioski te autor odniósł także do błędu, który spowodował milczące przyjęcie spadku, a podsumowując tę część wyводу, przyjął, że argumentacja przedstawiona w glosowanym postanowieniu nie znajduje oparcia w przepisach i nie jest – wbrew zapatrywaniu Sądu Najwyższego – przyjmowana w doktrynie.

Komentator zaaprobował następnie pogląd, że do uchylenia się od skutków oświadczenia woli o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku nie może wystarczać samo oświadczenie, iż spadkobierca nie znał składu spadku. W ocenie glosatora, nie chodzi tutaj jednak o winę, lecz o samo istnienie błędu. Podkreślił, że spadkobierca musi udowodnić, iż nie znał składu spadku, przy czym jego niedbalstwo pozbawione jest znaczenia. Wskazał ponadto, że błąd co do składu spadku jest błędem co do treści oświadczenia (skutków braku oświadczenia).

M.P.

Podstawą zadośćuczynienia z art. 445 § 1 k.c. może być naruszenie praw pacjenta, polegające na przeprowadzeniu operacji bez jego zgody, jeżeli negatywne przeżycia związane z samym faktem braku zgody wywołały skutek wyrażający się w przejściowym chociażby zaburzeniu funkcjonowania organizmu mogącym zostać zakwalifikowanym jako wywołanie rozstroju zdrowia w rozumieniu tego przepisu.

(wyrok z dnia 14 października 2005 r., III CK 99/05, A. Górski, J. Frąckowiak, H. Pietrzkowski, OSP 2008, nr 6, poz. 68)

Glosa

Małgorzaty Świdorskiej, Orzecznictwo Sądów Polskich 2008, nr 6, poz. 68

Glosa ma charakter aprobujący.

Pierwsza część glosy dotyczy związku przyczynowego między przeprowadzeniem zabiegu nieodzownego dla ratowania życia bez zgody pacjenta a rozstrojem zdrowia wywołanym nieprzekazaniem pacjentowi informacji o planowanym zakresie zabiegu. Glosatorka przedstawiła następnie dwa poglądy odnoszące się do znaczenia nieprzekazania pacjentowi informacji o zabiegu koniecznym dla ratowania życia lub zapobieganiu ciężkiemu rozstrojowi zdrowia pacjenta w sytuacji, w której nie ma podstawy prawnej do działania bez zgody pacjenta. Według liberalnego poglądu prezentowanego w orzecznictwie francuskim, pacjent nawet wyczerpująco poinformowany o możliwych powikłaniach nie odmówiłby zgody na zabieg. Pogląd bardziej restryktywny zakłada natomiast, że pacjentowi należy się zadośćuczynienie za krzywdę moralną doznaną w związku z brakiem informacji o zabiegu.

Autorka wskazała także na stanowisko doktryny, zgodnie z którym niepoinformowanie pacjenta o przeprowadzonym zabiegu pozbawia go zawsze możliwości wyboru, co uzasadnia pełną kompensację szkody na osobie (majątkowej i niemajątkowej). Szkada ta pojawia się niezależnie od uzyskanych korzyści zdrowotnych i nie można w związku z tym zastosować odpowiednio zasady *compensatio lucri cum damno*.

Podsumowując, autorka zauważyła, że brak informacji przy zabiegu koniecznym należy oceniać *de lege lata* tak, jak przy każdym innym zabiegu.

Podkreśliła również, że domniemanie wyrażenia zgody na zabieg po uzyskaniu dostatecznej informacji może być *in casu* kwestionowane. Wyraziła jednak pogląd, że odmiennie należy traktować sytuację, w której zabieg konieczny, dokonany *lege artis*, nie wywołał żadnych niekorzystnych następstw zdrowotnych i nie był sprzeczny z przekonaniem pacjenta. Autorka podzieliła następnie pogląd, że znacząca korzyść zdrowotna wynikająca z przeprowadzonego zabiegu powinna wpłynąć na zasadność i wysokość zasądzonego zadośćuczynienia.

Komentowane orzeczenie glosą aprobującą opatrzyła także K. Bączyk-Rozwadowska (PS 2008, nr 5, s. 156).

M.P.

*

Uprawnienie osoby, o której mowa w art. 301 § 1 zdanie drugie k.c., do zajmowania mieszkania zależy od tego, czy mający służebność mieszkania wykonuje ją.

(wyrok z dnia 12 stycznia 2006 r., II CK 341/05, A. Górski, J. Frąckowiak, H. Pietrkowski, OSNC 2006, nr 10, poz. 169; BSN 2006, nr 4, s. 9; MoP 2007, nr 6, s. 319; R. Pr. 2006, nr 5, s. 119; Rej. 2006, nr 6, s. 189 ; NPN 2006, nr 3, s. 63; Rej. 2006, nr 11, s. 203)

Glosa

Anny Sylwestrzak, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2008, nr 1, poz. 4

Glosa ma charakter aprobujący.

Glosatorka omówiła istotę służebności mieszkania. Wskazała, że osoby przyjęte na mieszkanie na podstawie art. 301 k.c. są współwykonującymi służebność. Według autorki, przyjęci na mieszkanie domownicy nie nabywają jednak prawa służebności mieszkania, mimo że w istocie przechodzi na nich część atrybutów składających się na to prawo, uzyskują oni natomiast uprawnienie do współwykonywania ustanowionej na rzecz kogo innego służebności. Zauważyła

następnie, że uprawnienie to ma charakter pochodny w stosunku do służebności mieszkania, a jego istnienie jest uzależnione od istnienia prawa pierwszorzędneho.

W dalszej części glosy wyrażony został pogląd, że mający służebność mieszkania może przyjmować na mieszkanie m.in. osoby potrzebne przy prowadzeniu gospodarstwa domowego. W ocenie autorki, domownik może być uznany za potrzebnego przy prowadzeniu gospodarstwa tylko wówczas, gdy istnieje gospodarstwo domowe uzasadniające jego pobyt w mieszkaniu. Glosatorka, odwołując się do poglądów doktryny, stwierdziła, że gospodarstwo domowe stanowi zorganizowaną i trwałą formę wspólnej konsumpcji dóbr materialnych osób razem zamieszkujących. Zaznaczyła, że nie jest warunkiem koniecznym jego istnienia wspólne zamieszkiwanie przez osoby, które do niego należą. W konsekwencji, przynależności do gospodarstwa domowego nie wyłącza czasowy pobyt za granicą czy przebywanie w innej miejscowości w celach zarobkowych. Nieobecność uprawnionego z służebności nie może jednak, w ocenie glosatorki, przyjąć trwałego lub długotrwałego charakteru, gdyż byłoby to równoznaczne z ustaniem wspólnego gospodarstwa domowego i tym samym powodowałyby wygaśnięcie uprawnień pochodnych przysługujących domownikom.

W podsumowaniu glosatorka wskazała, że nie każdy przejaw wykonywania służebności przez uprawnionego jest wystarczający dla istnienia praw pochodnych osób przyjętych do pomocy w gospodarstwie, lecz tylko takie wykonywanie służebności, które polega na zamieszkiwaniu na obciążonej nieruchomości, czyli zorganizowaniu sobie tam centrum życiowego, choćby nawet pobyt w tym mieszkaniu doznawał przerw, o ile są to przerwy z założenia przejściowe. Stwierdziła również, że w odniesieniu do pozostałych osób, którym mogą przysługiwać uprawnienia pochodne (małżonek, dzieci, osoby pozostające na utrzymaniu uprawnionego do służebności mieszkania) właściwsze byłoby odejście od bezwzględnego wymogu przesłanki wykonywania służebności przez uprawnionego, w szczególności w sytuacji, w której udostępnienie mieszkania stanowi sposób wywiązania się przez uprawnionego do służebności z obowiązku alimentacyjnego wobec wymienionych osób.

M.P.

Członek wspólnoty mieszkaniowej jest osobą trzecią w rozumieniu art. 822 k.c. w sytuacji, w której za poniesioną przez niego szkodę odpowiada wspólnota z tytułu nienależytego wykonania zarządu nad nieruchomością wspólną.

(uchwała z dnia 28 lutego 2006 r., III CZP 5/06, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster, I. Koper, OSNC 2007, nr 1, poz. 6; BSN 2006, nr 2, s. 7; Wok. 2006, nr 4, s. 5; MoP 2006, nr 24, s. 1332; MoP 2007, nr 12, s. 676; MoP 2006, nr 8, s. 402; Pal. 2006, nr 3-4, s. 231; Rej. 2006, nr 3, s. 206 ; NPN 2006, nr 2, s. 67; R.Pr. 2007, nr 1, s. 86)

Glosa

Emilii Wieczorek, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2008, nr 1, poz. 5

Glosa ma charakter aprobujący.

W pierwszej części glosy autorka przedstawiła istotę umowy ubezpieczenia oraz umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Omówiła następnie art. 6 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, wyrażając pogląd, że wspólnota ma podmiotowość prawną, nie ma jednak osobowości prawnej, a jej konstrukcja wykazuje podobieństwo do regulacji spółki jawnej. Zauważyła również, że z faktem, iż wspólnota mieszkaniowa ma zdolność prawną, wiąże się możliwość powołania organów zarezerwowana dotychczas dla osób prawnych. Dalsze rozważania poświęcone zostały roli, funkcji oraz sposobowi powołania zarządu wspólnoty mieszkaniowej.

W kolejnej części opracowania glosatorka zgodziła się z poglądem Sądu Najwyższego, że odrębność podmiotowa wspólnoty mieszkaniowej sprzeciwia się utożsamianiu jej działań (zaniechań) z działaniem (zaniechaniem) właścicieli lokali tworzących tę wspólnotę.

Głosowaną uchwałę objął Z. Strus "Przełęczem orzecznictwa" (Pal. 2006, nr 3-4, s. 231)

M.P.

Złożenie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku przed notariuszem wymaga formy aktu notarialnego.

(postanowienie z dnia 10 listopada 2006 r., I CSK 228/06, J. Górowski, J. Frąckowiak, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2007, nr 7-8, poz. 123; BSN 2007, nr 3, s. 13; OSP 2007, nr 11, poz. 123 ;R.Pr. 2007, nr 4, s. 103; NPN 2007, nr 2, s. 6; Rej. 2007, nr 9, s. 209)

Glosa

Pawła Księżaka, Rejent 2008, nr 5, s. 157

Wyrażone w komentowanym orzeczeniu stanowisko Sądu Najwyższego zostało uznane za dyskusyjne. Zdaniem autora, ustawodawca w art. 1018 § 3 zdanie drugie k.c. uregulował precyzyjnie sposób złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Jego zdaniem, legislator dążył do uproszczenia procedury i ułatwienia dokonania wskazanego aktu. Glosator zakwestionował *ratio* odstąpienia przez Sąd Najwyższy od wykładni językowej przepisu.

Komentator zwrócił uwagę na dokonane przez Sąd Najwyższy rozróżnienie. Zwrot „złożyć oświadczenie” w kontekście sądu ma być rozumiany zarówno jako dokonanie czynności prawnej (ustnie do protokołu), jak i fizyczne złożenie dokumentu (pisma z podpisem notarialnie poświadczonym) zawierającego treść oświadczenia, natomiast „złożenie oświadczenia” przed notariuszem oznaczać ma tylko dokonanie czynności prawnej; ustne wyrażenie woli. Zdaniem autora, pominięto inną możliwą wykładnię, zgodnie z którą również w tym drugim wypadku „złożenie oświadczenia” może polegać na doręczeniu notariuszowi dokumentu. Dokument taki (oświadczenie na piśmie z podpisem notarialnie poświadczonym) notariusz powinien wówczas przesłać do sądu spadku. Wskazana została także trzecia ścieżka interpretacyjna, by art. 1018 § 3 k.c. rozumieć jako *lex specialis* wobec art. 79 Pr. o not. Glosator zakwestionował założenie o niemożliwości istnienia przepisu, który by pozwalał składać przed notariuszem oświadczenie w innej formie niż ustna.

Autor opowiedział się za możliwością składania przed notariuszem oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku na dwa sposoby, tj. ustnie, jak również przez sporządzenie pisma i wniesienie o poświadczenie podpisu.

Zwrócił uwagę, że jasne postawienie sprawy przez Sąd Najwyższy powinno wpływać na jednolite ukształtowanie praktyki. Docenił glosowane rozstrzygnięcie z perspektywy porządkującego wpływu na przedmiotową problematykę.

Częściowo aprobującą glosę do postanowienia opracował również J. Pisuliński (OSP 2007, nr 11, poz. 123).

T.Z.

*

Wynagrodzenie stosowne w rozumieniu art. 79 ust. 1 ustawy z 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, to takie wynagrodzenie, jakie otrzymywałby autor, gdyby osoba, która naruszyła jego prawa majątkowe, zawarła z nim umowę o korzystanie z utworu w zakresie dokonanego naruszenia.

(wyrok z dnia 29 listopada 2006 r., II CSK 245/06, H. Wrzeszcz, M. Bączyk, G. Misiurek, niepubl.)

Glosa

Doroty Sokołowskiej, Przegląd Sądowy 2008, nr 6, s. 131

Glosowanym orzeczeniem Sąd Najwyższy potwierdził pogląd wyrażany na gruncie prawa autorskiego w kwestii pojmowania „wynagrodzenia stosownego” (art. 79 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych – dalej: Pr.aut.). Glosatorka podniosła, że pogląd ten może zostać poddany rewizji ze względu na wprowadzoną z dniem 20 czerwca 2007 r. zmianę art. 79 ust. 1 Pr.aut., wynikającą z implementacji postanowień dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej.

Zwróciła uwagę, że omawiany wyrok straci aktualność w zakresie rozumienia „stosownego wynagrodzenia”, jeśli chodzi o odniesienie do kwestii „zawarcia umowy” z uprawnionym w przeszłości, ponieważ wykładnia tego pojęcia powinna pójść w kierunku wytyczonym przez art. 13 ust. 1 pkt b dyrektywy. W ocenie autorki, pomimo nowelizacji art. 79 ust. 1 Pr.aut., sugerującej konieczność ustalenia hipotetycznego wynagrodzenia z tytułu „wyrażenia zgody” przez uprawnionego, rolę

sądu orzekającego w sprawie powinno być raczej badanie wynagrodzenia „należnego w razie poproszenia przez naruszającego o zgodę”.

Autorka stwierdziła, że kolejnym krokiem przy ocenie zasadności roszczenia opartego na art. 79 ust. 1 pkt 3b Pr.aut. będzie poszukiwanie wynagrodzenia spełniającego przesłankę „stosownego wynagrodzenia”. Jej zdaniem, nie istnieje jedna metoda ustalania takiego wynagrodzenia, dlatego z aprobatą przyjęła wskazanie przez Sąd Najwyższy na możliwość odwołania się do specjalnej wiedzy biegłego. Uwzględniając niektóre stany faktyczne, autorka przedstawiła wytyczne dla pracy biegłego.

Konkludując glosatorka wskazała, że wobec pojawiających się problemów w skonkretyzowaniu pojęcia „stosownego wynagrodzenia”, nasuwa się pytanie o możliwość i granice ewentualnej interwencji ustawodawcy. Przypomniała, że Trybunał Konstytucyjny stoi na stanowisku, iż ustawa nie może w sposób kazuistyczny ustalać zasad kalkulacji stawek ani tym bardziej określać drobiazgowo, na czym polega ochrona interesów twórców na rynku. Aktualny pozostaje zatem pogląd co do potrzeby indywidualizacji wysokości wynagrodzenia stosownie do okoliczności każdego ocenianego przypadku.

E.S.

*

Niewykonywanie przez osobę trzecią umowy o zwolnienie poręczyciela od obowiązku świadczenia (art. 392 k.c.) może nastąpić wówczas, gdy poręczyciel po otrzymaniu zawiadomienia wierzyciela o opóźnieniu się dłużnika głównego (art. 880 k.c.), wykonał zobowiązanie wynikające z poręczenia.

(wyrok z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 372/06, K. Zawada, M. Bączyk, E. Skowrońska-Bocian, OSP 2008, nr 6, poz. 69)

Glosa

Piotra Machnikowskiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2008, nr 6, poz. 69

Glosa ma charakter aprobujący.

W pierwszej części glosy przedstawione zostały dwa poglądy odnoszące się do treści stosunku prawnego pomiędzy dłużnikiem a osobą trzecią wynikającego z art. 392 k.c. Pierwszy zakłada, że świadczenie osoby trzeciej polega na zwolnieniu dłużnika z istniejącego w innym stosunku zobowiązaniowym obowiązku świadczenia na rzecz wierzyciela (tzw. zobowiązanie rezultatu), natomiast według drugiego, osoba trzecia przez zawarcie umowy uregulowanej w art. 392 k.c. zobowiązuje się naprawić uszczerbek, jaki kontrahent poniesie przez to, że wierzyciel zażąda od niego spełnienia świadczenia, a zatem świadczeniem osoby trzeciej jest od początku świadczenie odszkodowawcze. Autor przychylił się do drugiego stanowiska. Podzielił ponadto stanowisko Sądu Najwyższego, że dłużnikiem w rozumieniu art. 392 k.c. może być także poręczyciel.

Komentator odniósł się następnie do problemu odpowiedzialności gwaranta w sytuacji, w której dłużnik spełnił należne wierzycielowi świadczenie dobrowolnie. W jego ocenie, odpowiedzialność gwaranta powstaje niezależnie od tego, czy dłużnik spełni świadczenie z własnej woli, czy też w wyniku postępowania egzekucyjnego. Znaczenie ma natomiast wymagalność długu.

Glosator wyraził również zapatrywanie, że zagadnienie zbiegu roszczeń przysługujących dłużnikowi wobec gwaranta i poręczzonego powinno być rozpatrywane według zasad wytworzonych dla przypadków tzw. odpowiedzialności *in solidum*.

Autor glosy szczegółowo omówił komentowane orzeczenie także w opracowaniu „Umowa o zwolnienie poręczyciela z obowiązku świadczenia” (MoP 2007, nr 9, s. 496).

M.P.

*

Wszystkie elementy formy przestrzennej będącej wspólnotowym znakiem towarowym wymagają łącznej ich oceny przy badaniu realizacji przez ten znak funkcji odróżniającej.

(wyrok z dnia 13 kwietnia 2007 r., I CSK 16/07, Z. Kwaśniewski, I. Gromska-Szuster, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2008, nr B, poz. 31; BSN 2008, nr 2, s. 15; Rej. 2008, nr 3, s. 176)

Glosa

Elżbiety Wojcieszko-Głuszko, Europejski Przegląd Sądowy 2008, nr 6, s. 35

Głosowane orzeczenie zostało wydane w sprawie o naruszenie prawa z rejestracji wspólnotowego znaku towarowego (tzw. sprawa wielkanocnego zajęczka).

Na wstępie autorka zaznaczyła, że wyrok ten jest istotny nie tylko ze względu na duże znaczenie dla praktyki stosowania prawa europejskiego przez sądy polskie, ale także z tego powodu, że Sąd Najwyższy przedstawił inne stanowisko niż sądy państw Unii Europejskiej, które orzekały na podstawie tych samych przepisów rozporządzenia Rady WE nr 40/94 z dnia 20 grudnia 1993 r. o znaku towarowym Wspólnoty (Dz.U. WE z 1994 r., L 11, s. 1 ze zm.). Sąd Najwyższy, uchylając wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wskazał na błędną wykładnię art. 4 rozporządzenia, a w konsekwencji naruszenie art. 9 ust. 1 lit b).

Podkreślone zostało, że sądy wspólnotowe różnicują pojęcia abstrakcyjnej i konkretnej zdolności odróżniającej znaku towarowego, ocena zaś niebezpieczeństwa wprowadzenia w błąd co do pochodzenia towarów w rozumieniu rozporządzenia wymaga bezwzględnego badania przez sąd konkretnej zdolności odróżniającej przeciwstawnych znaków towarowych. Zdaniem autorki, rozróżnienie form zdolności odróżniającej nie znalazło odbicia w głosowanym wyroku.

Glosatorka podzieliła argumentację sądów powszechnych wskazującą na okoliczności wykluczające niebezpieczeństwo wprowadzenia w błąd w rozumieniu art. 9 ust. 1 lit b) rozporządzenia.

Przeanalizowana została także problematyka pojęcia „niebezpieczeństwa wprowadzenia w błąd co do pochodzenia towarów” oraz pojęcia „niebezpieczeństwa skojarzenia oznaczenia ze znakiem towarowym”. Komentatorka zaaprobowała pogląd, że prawdopodobieństwo skojarzenia oznaczenia ze znakiem towarowym nie jest alternatywne wobec ryzyka wprowadzenia w błąd, a jedynie przejawem jego doprecyzowania. Zdystansowała się natomiast od stwierdzenia, że rozporządzenie zakłada szerokie rozumienie ryzyka błędu co do pochodzenia towarów, wskutek odwołania się do przesłanki prawdopodobieństwa skojarzenia jako stanowiącej samodzielny podstawę udzielenia ochrony. Podkreśliła, że podstawową funkcją, która stanowi o istocie znaku towarowego, jest funkcja oznaczenia pochodzenia.

Autorka przybliżyła problematykę zasady całościowej oceny podobieństwa znaków towarowych. Zwróciła uwagę, że konieczność oceny całościowego wrażenia wywieranego przez oznaczenie nie wyklucza analizy każdego z jego składników w celu określenia elementów dominujących i odróżniających, a więc tych elementów które pozostają w pamięci przeciętnego konsumenta i budują całościowy obraz znaku. Podkreśliła, że tylko łączna ocena takich elementów determinuje przedmiotową ocenę całościową, a elementami irrelevantnymi dla tej oceny pozostają te cechy oznaczenia, które nie są dominujące i które nie mają – w sensie prawnym – zdolności odróżniającej względem oznaczonych towarów.

W przeciwieństwie do poglądu wyrażonego w omawianym wyroku, glosatorka opowiedziała się za tezą o dominującym znaczeniu elementów słownych w znakach kombinowanych. Uznała, że warstwa słowna znaku ma większą siłę oddziaływania jako łatwiej postrzegana i przyswajana, aniżeli inne elementy tego rodzaju znaków. Zwróciła uwagę, że w orzecznictwie wspólnotowym podkreśla się w kontekście oceny kolizji znaków kombinowanych jeszcze większe znaczenie elementów słownych wtedy, gdy są one jednocześnie formą oznaczenia producenta.

W zakończeniu autorka zwróciła uwagę, że glosowany wyrok jest pierwszym orzeczeniem, w którym Sąd Najwyższy rozważał kwestię naruszenia prawa z rejestracji wspólnotowego znaku towarowego, dzięki czemu włączył się bezpośrednio w orzecznictwo dotyczące kolizji kombinowanych znaków towarowych.

T.Z.

*

Określenie zasad korzystania przez właściciela lokalu z części wspólnych budynku w zakresie przekraczającym jego udział w nieruchomości wspólnej może nastąpić w drodze umowy zawartej przez niego ze wspólnotą mieszkaniową.

(uchwała z dnia 19 czerwca 2007 r., III CZP 59/07, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon, BSN 2007, nr 6, s. 9; Rej. 2007, nr 6, s. 187; NPN 2007, nr 3, s. 35)

Glosa

Jakuba Biernata, Monitor Prawniczy 2008, nr 11, s. 597

Glosa ma charakter krytyczny.

Oceniając argumenty przedstawione przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu orzeczenia, autor wskazał, że wątpliwości budzi przede wszystkim teza, zgodnie z którą uznanie wspólnoty mieszkaniowej za jednostkę wyposażoną w zdolność prawną oznacza, iż wspólnota mieszkaniowa może zawrzeć ze swoim członkiem – właścicielem lokalu skuteczną umowę określającą sposób korzystania przez niego z nieruchomości wspólnej. Za takim stanowiskiem nie przemawia sama normatywna możliwość umownego uregulowania zasad zarządu nieruchomością wspólną. Zdaniem autora, wątpliwości budzi także zakres materiału normatywnego, do którego odniósł się Sąd Najwyższy. W szczególności przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego nie jest uregulowanie wynikające z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, który normuje ustawowe zasady korzystania z nieruchomości wspólnej i który – zadaniem autora – stanowi *lex specialis* do przywołanej w uzasadnieniu uchwały regulacji art. 206 k.c. Sprzeczne z unormowaniem wynikającym z art. 6 zdanie pierwsze ww. ustawy jest również stanowisko, w świetle którego wspólnotę mieszkaniową mogą w określonych okolicznościach stanowić nie wszyscy, lecz tylko niektórzy właściciele lokali.

Glosator postawił tezę, że ważna i skuteczna umowa określająca sposób bezpośredniego korzystania z nieruchomości wspólnej przez jej współwłaścicieli powinna być zawarta przez wszystkich współwłaścicieli tej nieruchomości, a zatem przez wszystkich właścicieli lokali, przy czym każdy właściciel stanowi odrębną stronę umowy. Opowiedział się zatem za dopuszczalnością zawarcia umowy określającej sposób korzystania przez współwłaścicieli z nieruchomości wspólnej i jednocześnie wyraził pogląd, iż zawarcie takiej umowy nie stanowi czynności zarządu nieruchomością wspólną. Zdaniem autora, podstawowym skutkiem zawarcia takiej umowy, a jednocześnie istotą tej czynności prawnej, jest przekształcenie uprawnień poszczególnych właścicieli. Prowadzi to do wniosku, że materialnoprawną kwalifikację do bycia stroną umowy określającej sposób korzystania z nieruchomości przez współwłaścicieli ma zawsze każdy ze współwłaścicieli rzeczy, w tym każdy

ze współwłaścicieli nieruchomości wspólnej. Ich udział jest konieczny dla zawarcia skutecznej umowy, a przyjęcie odmiennego zapatrywania prowadzi do nieuzasadnionej i nieznajdującej odpowiedniej podstawy normatywnej ingerencji w przysługujące danemu podmiotowi prawo własności.

Stroną umowy określającej sposób korzystania przez współwłaścicieli z nieruchomości wspólnej nie może być wspólnota mieszkaniowa, ponieważ, nawet przy przyjęciu, że stanowi ona podmiot prawa cywilnego, w świetle obowiązujących norm prawnych nie przysługuje jej materialnoprawna kwalifikacja do bycia stroną takiej umowy.

Uchwałę omówił także Z. Strus w "Przeglądzie orzecznictwa" (Pal. 2007, nr 7-8, s. 278).

R.N.

*

Po wejściu w życie ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o Spółdzielczych Kasach Oszczędnościowo-Kredytowych (Dz.U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.) spółka prawa handlowego nie może pozostawać członkiem Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej.

(wyrok z dnia 16 stycznia 2008 r., IV CSK 390/07, S. Dąbrowski, A. Górski, M. Kocon, niepubl.)

Glosa

Henryka Ciocha, Rejent 2008, nr 5, s. 148

Glosa ma charakter krytyczny.

Glosator nie podzielił toku rozumowania Sądu Najwyższego, który uznał, że z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 15 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych doszło do utraty członkostwa, gdyż zasada nieretroakcji nie miała tu zastosowania, oraz że obowiązująca w prawie spółdzielczym zasada *numerus clausus* przyczyn ustania członkostwa nie stanowi ograniczenia dla wygaśnięcia członkostwa w spółdzielni z mocy prawa, nawet w braku wyraźnego

przepisu ustawy. Autor zwrócił uwagę, że takie zagadnienie było już przedmiotem odmiennego rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego.

Komentator wyraził pogląd, że dokonana przez Sąd Najwyższy interpretacja godzi w zasadę ochrony praw nabytych oraz w zasadę pewności prawa. Sprzeciwił się interpretowaniu przepisów art. 33 i 48 ustawy jako przepisów ustanawiających dodatkowy sposób ustania spółdzielczego stosunku członkostwa. Uznał, że o ile w przypadku skutku wynikającego z czynności prawnej ustawodawca pozostawia podmiotom znaczną swobodę, o tyle w przypadku orzeczenia sądu lub innego uprawnionego organu ustawodawca nie może czynić jego decyzji uznaniową, lecz zawsze wskazuje przesłanki rozstrzygnięcia. W przypadku, gdy źródłem skutku prawnego jest czynność prawna stron albo orzeczenie organu stosującego prawo, działające podmioty dookreślają jaki skutek ma wynikać z aktu w zakresie, w jakim nie wyznacza tego ustawa, natomiast ilekroć skutek prawny wynikać ma z mocy samego prawa, to wymagania pewności prawa wskazują, że jego źródłem musi być przepis na tyle jednoznaczny, aby adresaci prawa mogli w sposób niewątpliwy dowiedzieć się, jaki skutek wyniknął *ex lege* i z jakiego zdarzenia. Zdaniem glosatora, dokonana wykładnia jest niezgodna z Konstytucją; pozostaje w sprzeczności z zasadą racjonalności prawodawcy oraz podważa przewidywalność praw i obowiązków dla podmiotów prawa.

W zakończeniu autor zwrócił uwagę, że ani wykładnia gramatyczna, ani systemowa, jak również celowościowa nie pozwalają – jego zdaniem – na wyprowadzenie ze wskazanych przepisów normy w brzmieniu przyjętym w glosowanym wyroku.

T.Z.

prawo cywilne procesowe

Podstawą wpisu w księdze wieczystej hipoteki przymusowej może być tylko oryginał tytułu wykonawczego.

(uchwała z dnia 8 grudnia 2005 r., III CZP 101/05, A. Górski, H. Pietrkowski, A. Marszałek, OSNC 2006, nr 11, poz. 180; BSN 2005, nr 12, s. 4; Wok. 2006, nr 3, s. 5; MoP 2007, nr 7, s. 374; Rej. 2005, nr 12, s. 162; Rej. 2006, nr 1, s. 166 ; NPN 2006, nr 1, s. 63)

Glosa

Łukasza Kozłowskiego, Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa 2008, nr 1, poz. 7

Glosa ma charakter częściowo aprobujący.

Glosator wskazał na praktyczne konsekwencje podjętej przez Sąd Najwyższy uchwały, zaznaczając, że wierzyciel dysponujący jednym tytułem wykonawczym przeciwko dłużnikowi może albo skierować egzekucję do majątku tego dłużnika, albo skorzystać z uprawnienia do dokonania wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości takiego dłużnika. Podkreślił, że zastosowanie jednej z tych możliwości wyłącza drugą.

Autor wyraził zastrzeżenia do poglądu Sądu Najwyższego, że z treści art. 626² § 3 k.p.c. wynika, iż w każdym przypadku do wniosku o dokonanie wpisu do księgi wieczystej należy załączyć oryginał dokumentu. Wskazał na reprezentowane w doktrynie stanowisko, w myśl którego uwierzytelnione kopie dokumentów, także w postępowaniu wieczystoksięgowym, mają moc zrównaną z oryginałami. Przytoczył następnie rozwiązania legislacyjne przyjęte w kodeksie postępowania cywilnego, z których wywiódł, że co do zasady jedynie na żądanie sądu lub strony przeciwnej sprawa zostanie rozpoznana na podstawie dokumentów oryginalnych. Podkreślił jednak, że w postępowaniu nakazowym uzasadnienie dla obowiązku składania oryginałów lub poświadczonych kopii jest oczywiste, mając na względzie,

że nakaz zapłaty – będący po uprawomocnieniu tytułem wykonawczym – jest wydawany na posiedzeniu niejawnym.

Podsumowując, autor zaaprobował tezę glosowanej uchwały, podnosząc, że uwzględnia ona literalną treść przepisu art. 109 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Przyjął jednak, że uzasadnienie glosowanej uchwały jest nietrafne w zakresie, w którym za dokument uznany został jedynie oryginał dokumentu.

M.P.

*

Postanowienie sądu apelacyjnego odrzucające zażalenie na postanowienie tego sądu odrzucające zażalenie na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności nie podlega zaskarżeniu zażaleniem do Sądu Najwyższego.

(postanowienie z dnia 27 stycznia 2006 r., III CZ 107/05, H. Pietrkowski, E. Skowrońska-Bocian, D. Zawistowski, OSP 2008, nr 6, poz. 70)

Glosa

Radosława Florka, Orzecznictwo Sądów Polskich 2008, nr 6, poz. 70

Glosa ma charakter krytyczny. Glosator nie podzielił stanowiska Sądu Najwyższego przedstawionego w tezie glosowanego orzeczenia. Wyraził pogląd, że postępowanie klauzulowe jest postępowaniem autonomicznym, odbywającym się poza ramami postępowania w sprawie głównej, obejmującego postępowanie rozpoznawcze i właściwe postępowanie egzekucyjne, choć pozostaje z nimi w funkcjonalnym związku.

W dalszej części opracowania autor wskazał, że sąd rozstrzygający o nadaniu klauzuli działa zawsze jako sąd pierwszej instancji, niezależnie od tego, w jakim charakterze występował w postępowaniu rozpoznawczym, w wyniku którego wydano tytuł egzekucyjny będący przedmiotem danego postępowania klauzulowego. Komentator ocenił krytycznie stanowisko Sądu Najwyższego, że sąd apelacyjny orzekający o nadaniu klauzuli wykonalności na podstawie art. 781 § 1 zdanie drugie

k.p.c. działa jako sąd drugiej instancji. Podkreślił, że dopuszczalności zażalenia na jego postanowienia wydane w tym postępowaniu nie należy oceniać z perspektywy art. 394¹ k.p.c., lecz art. 795 § 1 k.c. Wyraził jednak zapatrywanie, że orzeczenia sądu apelacyjnego wydane w postępowaniu klauzulowym nie podlegają kontroli instancyjnej, gdyż nie ma instancji odwoławczej, do której można by je zaskarżyć.

M.P.

*

Jeżeli w toku postępowania w sprawie o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną nastąpi ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku strony pozwanej, postępowanie podlega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c., gdy przedmiot korzyści majątkowej uzyskanej przez upadłego w wyniku kwestionowanej czynności wchodzi w skład masy upadłości.

(uchwała z dnia 10 lutego 2006 r., III CZP 2/06, J. Frąckowiak, G. Misiurek, K. Zawada, OSNC 2007, nr 1, poz. 3; BSN 2006, nr 2, s. 4; Wok. 2006, nr 3, s. 8; Wok. 2006, nr 9, s. 1; MoP 2007, nr 16, s. 907; MoP 2006, nr 18, s. 83; Pal. 2006, nr 3-4, s. 234; Rej. 2006, nr 3, s. 205; NPN 2006, nr 2, s. 69)

Glosa

Andrzeja Jakubeckiego, Orzecznictwo Sądów Polskich 2008, nr 6, poz. 71

Glosa ma charakter aprobowy. Komentator porównał treść art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w wersji redakcyjnej obowiązującej do dnia 20 marca 2007 r. oraz obowiązującej obecnie, wskazując, że ogłoszenie w stosunku do pozwanego upadłości obejmującej likwidację jego majątku nie powoduje już zawieszenia postępowania cywilnego, lecz prowadzi do jego umorzenia. Dodał, że rozważania zawarte w glosowanej uchwale zachowują aktualność. Przedstawił także zakres spraw, w których jako strona występuje syndyk masy upadłościowej.

Autor podzielił stanowisko Sądu Najwyższego, że proces cywilny mający za przedmiot uznanie czynności prawnej za bezskuteczną na podstawie art. 527 i nast. k.c. mieści się w hipotezie art. 144 § 1 Pr. upn. oraz art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c., ponieważ wierzyciel, względem którego czynność prawna dłużnika została uznana

za bezskuteczną, może z pierwszeństwem przed wierzycielami dłużnika (upadłego) dochodzić zaspokojenia z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika.

W dalszej części opracowania autor wyraził zapatrywanie, że w razie ogłoszenia upadłości osoby trzeciej wierzyciel pauliański może uzyskać status wierzyciela w postępowaniu upadłościowym jej dotyczącym. Wskazał następnie, że skoro wierzyciel pauliański w postępowaniu upadłościowym jest zaspokajany do wysokości sumy uzyskanej z likwidacji (spieniężenia) przedmiotów, które weszły do majątku osoby trzeciej na podstawie bezskutecznej czynności prawnej, to należy przyjąć, że zaspokojenie go powinno nastąpić nie przez ogólny podział funduszu masy upadłości (art. 347 Pr. upn.), lecz w drodze odrębnego podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży tych przedmiotów (art. 348 Pr. upn.). Uznał również, że należność wierzyciela pauliańskiego ma – co do zasady – pierwszeństwo przed należnościami innych wierzycieli upadłego.

M.P.

*

Aplikant radcowski nie może zastępować adwokata w postępowaniu cywilnym.

(uchwała z dnia 28 czerwca 2006 r., III CZP 27/06, J. Gudowski, T. Bielska-Sobkowicz, Z. Strus, OSNC 2007, nr 3, poz. 42; BSN 2006, nr 6, s. 5; Wok. 2006, nr 9, s. 11; OSP 2007, nr 5, poz. 64; Prok.i Pr. 2007, nr 6, s. 48; MoP 2008, nr 2, s. 96; RiP 2007, nr 1, s. 77)

Glosa

Grzegorza Borkowskiego, Przegląd Sądowy 2008, nr 6, s. 140

Glosator zaaprobował tezę uchwały, nie zgodził się natomiast z uzasadnieniem. W jego ocenie w świetle analizy historycznej, jak i na gruncie obowiązujących przepisów nie można wyprowadzić wniosku, aby aplikant adwokacki (radcowski) nie był w postępowaniu cywilnym substytutem, lecz jedynie „zastępcą” adwokata lub radcy prawnego. Samo posługiwanie się przez ustawodawcę wyrażeniem

„zastępstwo adwokata przez aplikanta” nie jest wystarczające do przyjęcia – jak przyjął Sąd Najwyższy – że ustawodawca rozróżnia dalsze pełnomocnictwo (substytucję) od zastępstwa adwokatów i radców prawnych przez aplikanta.

W opinii autora, nie znajduje uzasadnienia próba tworzenia nowej, nieznannej dotychczas prawu polskiemu instytucji prawnej „zastępstwa”, odrębnej od pełnomocnictwa. Wskazał, że uzupełnieniem przepisów kodeksu postępowania cywilnego o pełnomocnikach procesowych, a więc w tym wypadku art. 87 k.p.c., a także art. 91 pkt 3 k.p.c., są przepisy zawarte w poszczególnych ustawach korporacyjnych – adwokackiej i radcowskiej, jednak ich kompleksowa analiza nie daje podstaw do wyciągnięcia wniosków zgodnych z poglądem zaprezentowanym w uzasadnieniu uchwały. Przychylił się do przyjęcia rozwiązania, zgodnie z którym przepisy w ustawach korporacyjnych (art. 77 Prawa o adwokaturze, art. 35¹ ustawy o radcach prawnych i art. 36 ust. 1 ustawy o rzecznikach patentowych) określają jedynie w sposób szczegółowy *forum*, na którym aplikant może występować jako substytut.

Autor stwierdził, że nie ma innej możliwości niż uznanie aplikanta działającego w postępowaniu cywilnym za dalszego pełnomocnika, podejmowane przez aplikanta czynności wywierają bowiem bezpośredni skutek dla strony (mocodawcy pełnomocnictwa głównego), dlatego nie sposób uznać, że aplikant działa w imieniu pełnomocnika.

Uchwałę zaaprobował K. Weitz w opracowaniu „Zastępstwo adwokatów i radców prawnych przez aplikanta w postępowaniu cywilnym” (Pal. 2006, nr 11-12, s. 233). Omówili ją również w tonie aprobującym Z. Strus oraz Z. Krzemiński w przeglądach orzecznictwa (Pal. 2006, nr 9-10, s. 282 oraz Pal. 2007, nr 5-6, s. 305).

E.S.

*

Wydanie prawomocnego wyroku oddalającego powództwo z powodu wygaśnięcia roszczenia z art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.), wyłącza dopuszczalność ponownego ustalenia tego uprawnienia w związku

ze wszczęciem egzekucji na podstawie tego samego tytułu wykonawczego, także jeżeli nastąpiła zmiana okoliczności faktycznych dotyczących sytuacji dłużnika, przewidzianych w art. 14 ust. 4 tej ustawy.

(uchwała z dnia 6 lipca 2007 r., III CZP 61/07, I. Koper, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote, BSN 2007, nr 7, s. 7; MoP 2007, nr 15, s. 818 ; NPN 2007, nr 3, s. 36)

Glosa

Piotra Sokala, Monitor Prawniczy 2008, nr 11, s. 605

Autor szeroko omówił argumenty wyrażone przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu komentowanej uchwały. Nie przedstawił uwag merytorycznych poza wyrażeniem generalnej aprobaty dla zawartego w niej stanowiska. Odnosił się także do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 października 2002 r., K 48/01, oraz omówił regulację art. 35 i art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego. Stwierdził, że celem tych regulacji jest przede wszystkim ochrona interesów byłych lokatorów, którzy utracili tytuł prawny do zajmowanych lokali mieszkalnych. Od dnia 5 lutego 2005 r., tj. od zmiany art. 1046 k.p.c., ochrona ta została wzmocniona w przypadku faktycznej eksmisji „na bruk”. W przypadku nieposiadania przez dłużnika prawa do innego lokalu oraz nieprzyznania mu przez sąd prawa do lokalu socjalnego lub zamiennego, wykonanie eksmisji powinno nastąpić w zasadzie do pomieszczenia tymczasowego.

Autor podkreślił, że w praktyce występuje niedostatek lokali socjalnych, co ma poważne implikacje dla zainteresowanych eksmisją podmiotów i może wiązać się z koniecznością zamieszkania przez byłych lokatorów w dotychczas zajmowanych mieszkaniach zamiast w lokalach socjalnych, w którym stawka tzw. czynszu limitowanego, na podstawie przepisów ustawy o ochronie praw lokatorów, byłaby niższa i zdecydowanie lepiej dopasowana do ich możliwości finansowych.

Uchwałę omówił Z. Strus w "Przeglądzie orzecznictwa" (Pal. 2007, nr 9-10, s. 313).

R.N.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2008, NR 7-8

Wierzyciel, który przyłączył się do postępowania egzekucyjnego, może powołać się wobec osoby trzeciej na skutki zajęcia nieruchomości tylko wtedy, gdy dokonano w księdze wieczystej wpisu o przyłączeniu lub złożono wnioszek do zbioru dokumentów, chyba że osoba trzecia wiedziała o przyłączeniu.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 6 listopada 2007 r., III CZP 93/07, T. Wiśniewski, H. Ciepla, J. Górowski, I. Gromska-Szuster, G. Misiurek, M. Sychowicz, H. Wrzeszcz, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 68)

*

Wspólnota mieszkaniowa, działając w ramach przyznanej jej zdolności prawnej, może nabywać prawa i obowiązki do własnego majątku

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 21 grudnia 2007 r., III CZP 65/07, T. Ereciński, H. Ciepla, J. Frąckowiak, K. Pietrzykowski, E. Skowrońska-Bocian, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 69)

*

Uchwała Sądu Najwyższego podjęta na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. wiąże, zgodnie z art. 390 § 2 k.p.c., tylko w danej sprawie. Nie jest więc nią związany sąd rozpoznający sprawę rozpoczętą nowym powództwem skierowanym przeciwko osobie, która nie była pozwaną w postępowaniu, w którym Sąd Najwyższy podjął uchwałę rozstrzygającą zagadnienie prawne, nawet jeżeli przedmiotem obu powództw jest to samo roszczenie oparte na tej samej podstawie faktycznej, a w uchwale tej Sąd Najwyższy wypowiedział się na temat braku legitymacji biernej pozwanej w nowej sprawie.

(uchwała z dnia 10 maja 2007 r., III CZP 33/07, J. Frąckowiak, K. Tyczka-Rote, H. Wrzeszcz, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 70)

*

Zakresem pouczenia, jakiego sąd udziela doręczając pozwanemu nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w sprawie gospodarczej, powinna być objęta także informacja o obowiązku wynikającym z art. 130² § 3 i 4 zdanie pierwsze k.p.c. i skutku jego niewykonania. Brak takiego pouczenia nie stanowi przeszkody do odrzucenia zarzutów od nakazu zapłaty z powodu ich nieopłacenia.

(uchwała z dnia 16 maja 2007 r. III CZP 34/07, H. Pietrkowski, K. Strzelczyk, D. Zawistowski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 71)

*

Dopuszczalna jest droga sądowa do dochodzenia roszczenia o zapłatę, którego podstawę stanowi nienależne pobranie opłaty za wydanie karty pojazdu, określonej w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (Dz.U. Nr 137, poz. 1310).

(uchwała z dnia 16 maja 2007 r., III CZP 35/07, H. Pietrkowski, K. Strzelczyk, D. Zawistowski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 72)

*

Nie ma obowiązku uiszczenia opłaty od apelacji małżonek, który zaskarża wyrok orzekający rozwód jedynie w części rozstrzygającej o kosztach utrzymania i wychowania małoletniego dziecka, domagając się podwyższenia zasądzonej kwoty (art. 96 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.).

(uchwała z dnia 17 maja 2007 r., III CZP 43/07, I. Gromska-Szuster, I. Koper, Z. Kwaśniewski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 73)

*

Komornik, ustalając koszty bezskutecznej egzekucji (art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c.), na żądanie wierzyciela uwzględnia koszty jego zastępstwa procesowego.

(uchwała z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 37/07, B. Myszka, J. Górowski, Z. Kwaśniewski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 74)

*

Sąd okręgowy, rozpoznając zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej, orzeka jako sąd odwoławczy.

(uchwała z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 42/07, B. Myszka, J. Górowski, Z. Kwaśniewski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 75)

*

Sąd okręgowy rozpoznaje zażalenie przewidziane w art. 83 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jednolity: Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369 ze zm.) jako sąd drugiej instancji – w razie uwzględnienia zażalenia, uchyla odmowę dokonania czynności notarialnej.

(uchwała z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 38/07, B. Myszka, J. Górowski, Z. Kwaśniewski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 76)

*

Sąd okręgowy, rozpoznając zażalenie na odmowę dokonania czynności notarialnej, orzeka jako sąd odwoławczy.

(uchwała z dnia 1 czerwca 2007 r., III CZP 41/07, B. Myszka, J. Górowski, Z. Kwaśniewski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 77)

*

Brak rozstrzygnięcia w zakończonym prawomocnie postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku żądania spadkobiercy w przedmiocie zatwierdzenia uchylecia się od skutków prawnych niezachowania terminu do odrzucenia spadku nie uzasadnia odrzucenia ponownie złożonego w tym przedmiocie wniosku.

(uchwała z dnia 6 czerwca 2007 r., III CZP 53/07, I. Koper, G. Misiurek, Z. Strus, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 78)

*

Sprawa o wyłączenie wspólnika ze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 266 k.s.h.) jest sprawą o prawa majątkowe.

(uchwała z dnia 6 czerwca 2007 r., III CZP 56/07, I. Koper, G. Misiurek, Z. Strus, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 79)

*

Niedopuszczalna jest droga sądowa w sprawie z powództwa jednostki prowadzącej parking przeciwko Skarbowi Państwa o zapłatę należności za parkowanie pojazdu, którego własność przeszła na rzecz Skarbu Państwa z mocy prawa na podstawie art. 130a ust. 10 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 ze zm.).

(uchwała z dnia 19 czerwca 2007 r., III CZP 47/07, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 80)

*

Określenie zasad korzystania przez właściciela lokalu z części wspólnych budynku w zakresie przekraczającym jego udział w nieruchomości wspólnej może nastąpić w drodze umowy zawartej przez niego ze wspólnotą mieszkaniową.

(uchwała z dnia 19 czerwca 2007 r., III CZP 59/07, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 81)

*

Pomniejszeń, o których mowa w art. 58 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 86, poz. 433 ze zm.) w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej ustawą z dnia 5 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 240, poz. 2055), nie stosuje się do sprzedaży prawa własności ułamkowej części gruntu przypadającej na sprzedawany lokal.

(uchwała z dnia 19 czerwca 2007 r., III CZP 60/07, H. Pietrkowski, T. Bielska-Sobkowicz, M. Kocon, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 82)

*

Artykuł 95 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.) jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).

(uchwała z dnia 20 czerwca 2007 r., III CZP 50/07, H. Ciepla, M. Bączyk, T. Żyżnowski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 83)

*

Odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, powstałego wskutek czynności syndyka określonych w art. 204 § 1 pkt 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. – Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz.U. 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.), są zaspokajane z masy upadłości w kolejności wskazanej w art. 204 § 1 pkt 7.

(uchwała z dnia 22 czerwca 2007 r., III CZP 64/07, L. Walentynowicz, Z. Strus, K. Tyczka-Rote, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 84)

*

Dopuszczalna jest droga sądowa do dochodzenia przez właściciela gruntu dotkniętego szkodliwym wpływem zmiany stanu wody roszczeń o ochronę własności, z wyjątkiem roszczeń o przywrócenie stanu poprzedniego i o wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom (art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne, jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019).

(uchwała z dnia 27 czerwca 2007 r., III CZP 39/07, S. Dąbrowski, M. Bączyk, J. Górowski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 85)

*

Pod rządem art. 24 ust. 3 w związku z art. 100 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2002 r.) organizacjom radiowym i telewizyjnym przysługiwało od operatorów sieci kablowych wynagrodzenie z tytułu równoczesnego i integralnego z nadawaniem pierwotnym rozpowszechniania w sieciach kablowych nadań programów tych organizacji.

(uchwała z dnia 28 czerwca 2007 r., III CZP 40/07, M. Wysocka, M. Kocon, K. Strzelczyk, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 86)

*

Postanowienie umowy ubezpieczenia zaopatrzenia dzieci ustalające coroczny wskaźnik wzrostu nominalnej sumy ubezpieczenia i jednocześnie zastrzegające możliwość zmiany ustalonego wskaźnika nie może być uznane za niedozwolone tylko w części dotyczącej zmiany określonego wskaźnika wzrostu (art. 385¹ § 1 i 2 k.c.).

(uchwała z dnia 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, T. Żyznowski, J. Frąckowiak, M. Romańska, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 87)

*

Wydanie prawomocnego wyroku oddalającego powództwo z powodu wygaśnięcia roszczenia przewidzianego w art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.) wyłącza dopuszczalność ponownego ustalenia tego uprawnienia w związku z wszczęciem egzekucji na podstawie tego samego tytułu wykonawczego, także jeżeli nastąpiła zmiana okoliczności faktycznych dotyczących sytuacji dłużnika, przewidzianych w art. 14 ust. 4 tej ustawy.

(uchwała z dnia 6 lipca 2007 r., III CZP 61/07, I. Koper, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 88)

*

Jeżeli indos powierniczy w celu inkasa służy wyłącznie interesom indosanta, przepisy art. 10 i 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz.U. Nr 37, poz. 282) nie wyłączają podnoszenia wobec indosatariusza przez dłużnika wekslowego zarzutów przysługujących mu przeciw indosantowi.

(wyrok z dnia 24 maja 2007 r., V CSK 23/07, K. Zawada, M. Bączyk, H. Wrzeszcz, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 89)

*

Ambasada państwa obcego w Polsce nie ma zdolności sądowej.

(postanowienie z dnia 25 maja 2007 r., I CSK 6/07, T. Wiśniewski, J. Frąckowiak, M. Romańska, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 90)

*

Roszczenie o zadośćuczynienie przewidziane w art. 445 § 1 k.c. oraz roszczenie o zadośćuczynienie będące następstwem zawinionego naruszenia praw pacjenta (art. 19a ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 91, poz. 408 ze zm.) mają odrębny charakter, określając zasady odpowiedzialności sprawców za odrębne czyny bezprawne.

(wyrok z dnia 29 maja 2007 r., V CSK 76/07, L. Walentynowicz, G. Misiurek, K. Strzelczyk, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 91)

*

Umowa ustanowienia służebności gruntowej zawarta pod rządem kodeksu cywilnego austriackiego stanowi podstawę wpisu tego prawa do księgi wieczystej.

(postanowienie z dnia 1 czerwca 2007 r., III CSK 379/06, B. Myszka, J. Górowski, Z. Kwaśniewski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 92)

*

Prawo do żądania wykupu gruntu ze względu na ustanowienie strefy ochronnej powstałe na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz.U. Nr 3, poz. 6 ze zm.) nie wygasało, mimo likwidacji strefy na podstawie art. 26 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 100, poz. 1085 ze zm.).

(wyrok z dnia 6 czerwca 2007 r., III CSK 464/06, I. Koper, G. Misiurek, Z. Strus, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 93)

*

Zmiana kierunku orzecznictwa spowodowana lub potwierdzona uchwałą Sądu Najwyższego podjętą w składzie powiększonym nie może być uważana za wypadek wyjątkowy w rozumieniu art. 4241 § 2 k.p.c.

(postanowienie z dnia 22 czerwca 2007 r., III CNP 37/07, J. Gudowski, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 94)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2008, NR 9

Dopuszczalne było wypowiedzenie umowy najmu lub dzierżawy, zawartej przed dniem 10 lipca 2001 r. na czas oznaczony, w wypadkach określonych w tej umowie.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 21 grudnia 2007 r., III CZP 74/07, T. Ereciński, M. Bączyk, J. Frackowiak, K. Pietrzykowski, M. Sychowicz, L. Walentynowicz, T. Wiśniewski, OSNC 2008, nr 9, poz. 95)

*

Ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność gwarancyjną wynikającą z umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody na osobie wyrządzone przez kierującego pojazdem, w tym także pasażerowi będącemu wraz z kierowcą współposiadaczem tego pojazdu.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 7 lutego 2008 r., III CZP 115/07, T. Ereciński, G. Bieniek, Z. Kwaśniewski, H. Pietrkowski, K. Strzelczyk, T. Wiśniewski, M. Wysocka, OSNC 2008, nr 9, poz. 96)

*

Termin określony w art. 841 § 3 k.p.c. ma zastosowanie do powództw uregulowanych w art. 841 § 1 k.p.c. także wówczas, gdy zajęcie przedmiotu należącego do osoby trzeciej nastąpiło w postępowaniu egzekucyjnym wszczętym przed wejściem w życie ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 172, poz. 1804). W takiej sytuacji termin biegnie od dnia wejścia w życie wymienionej ustawy.

(uchwała z dnia 17 lipca 2007 r., III CZP 57/07, J. Gudowski, G. Bieniek, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2008, nr 9, poz. 97)

*

Stosowanie art. 376 k.c. przez analogię jest wyłączone, gdy jeden ze współdłużników *in solidum* odpowiada z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, a drugi – z tytułu czynu niedozwolonego.

(uchwała z dnia 17 lipca 2007 r., III CZP 66/07, J. Gudowski, G. Bieniek, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2008, nr 9, poz. 98)

*

Zawarta po dniu 31 grudnia 2001 r. umowa o zarządzanie nieruchomością – w rozumieniu art. 185 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.) – przez osobę nieposiadającą licencji zawodowej zarządcy nieruchomości jest nieważna.

(uchwała z dnia 17 lipca 2007 r., III CZP 69/07, J. Gudowski, G. Bieniek, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2008, nr 9, poz. 99)

*

Sprawa o zmianę treści lub sposobu wykonywania służebności drogi koniecznej, wszczęta przez właściciela nieruchomości władnącej, jest rozpoznawana w trybie postępowania nieprocesowego.

(uchwała z dnia 17 lipca 2007 r., III CZP 70/07, J. Gudowski, G. Bieniek, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2008, nr 9, poz. 100)

*

Członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, odpowiedzialny solidarnie wraz z pozostałymi członkami zarządu za jej zobowiązania (art. 299 § 1 k.s.h.), który jest wierzycielem spółki z tytułu udzielonej pożyczki, może na podstawie art. 376 k.c., według zasad przewidzianych w tym przepisie, żądać od każdego z pozostałych członków zarządu zwrotu odpowiedniej części wierzytelności.

(uchwała z dnia 22 sierpnia 2007 r., III CZP 75/07, M. Sychowicz, H. Pietrkowski, D. Zawistowski, OSNC 2008, nr 9, poz. 101)

*

Podpisanie aktu notarialnego przez osobę, która nabyła tylko umiejętność pisania swego imienia i nazwiska, spełnia wymaganie określone w art. 92 § 1 pkt 8 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 369 ze zm.).

(wyrok z dnia 27 czerwca 2007 r., II CSK 124/07, S. Dąbrowski, M. Bączyk, J. Górowski, OSNC 2008, nr 9, poz. 102)

*

Ostateczna decyzja kierownika urzędu rejonowego, wydana na mocy art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm.), stanowi podstawę wpisu w księdze wieczystej w rozumieniu art. 124 ust. 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 ze zm.).

(postanowienie z dnia 5 lipca 2007 r., II CSK 156/07, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka, K. Zawada, OSNC 2008, nr 9, poz. 103)

*

Artykuł 425 § 1 k.s.h. stosuje się także do uchwał podjętych z naruszeniem ustawowych wymagań proceduralnych, jeżeli naruszenie

to mogło mieć istotny wpływ na treść uchwał.

(wyrok z dnia 5 lipca 2007 r., II CSK 163/07, T. Bielska-Sobkowicz, B. Myszka, K. Zawada, OSNC 2008, nr 9, poz. 104)

*

Jeżeli pełnomocnik akcjonariusza nie został dopuszczony do udziału w walnym zgromadzeniu, termin do zaskarżenia podjętych na nim uchwał biegnie od dnia otrzymania wiadomości o uchwałach przez akcjonariusza, bez względu na to, czy niedopuszczony do udziału w zgromadzeniu pełnomocnik pozostawał na sali obrad podczas głosowania.

(wyrok z dnia 6 lipca 2007 r., III CSK 26/07, I. Koper, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote, OSNC 2008, nr 9, poz. 105)

*

W postępowaniu o stwierdzenie wykonalności wyroku zagranicznego sądu arbitrażowego legitymację procesową bierną ma podmiot, przeciwko któremu – zgodnie z prawem państwa pochodzenia wyroku – wnioskodawca może się powołać na ten wyrok w celu jego wykonania.

(postanowienie z dnia 17 lipca 2007 r., III CZP 55/07, J. Gudowski, G. Bieniek, E. Skowrońska-Bocian, OSNC 2008, nr 9, poz. 106)

*

Uprawnienie prokuratora do wszczęcia postępowania cywilnego na podstawie art. 7 k.p.c. legitymuje go również do zgłaszania na podstawie art. 57 k.p.c. powództwa o ustalenie nieważności czynności prawnej (art. 189 k.p.c.).

(wyrok z dnia 2 sierpnia 2007 r., V CSK 109/07, L. Walentynowicz, J. Górowski, K. Tyczka-Rote, OSNC 2008, nr 9, poz. 107)

INFORMACJE

W dniach 2-4 czerwca 2008 r. w Wierzbie odbyła się doroczna konferencja sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego. Tematem wiodącym konferencji była problematyka znaków towarowych w orzecznictwie sądów krajowych oraz Trybunału Wspólnot Europejskich.

Konferencję otworzył Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński, który serdecznie powitał głównego wykładawcę tematu prof. dr hab. Ryszarda Skubisza z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, znawcę problematyki znaków towarowych, bliskiego również praktyce sądowej. Prezes przywitał także wszystkich przybyłych na konferencję sędziów Sądu Najwyższego, członków Biura Studiów i Analiz oraz asystentów.

W pierwszym i drugim dniu konferencji wykłady wygłosił prof. dr hab. Ryszard Skubisz, a w dyskusji udział wzięli sędziowie Sądu Najwyższego: Tadeusz Żyżnowski, Mirosława Wysocka, Józef Frąckowiak i Tadeusz Ereciński oraz asystenci: Beata Janiszewska i Konrad Osajda.

W drugim dniu obrad – na zaproszenie Prezesa prof. dr hab. Tadeusza Erecińskiego – na konferencję przybyli Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Lech Gardocki oraz Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych prof. dr hab. Walerian Sanetra.

Trzeci dzień konferencji poświęcony był dyskusji nad wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 kwietnia 2008 r., SK 77/06, stwierdzającym, że art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c. w części obejmującej słowa „kończącego postępowanie w sprawie” jest niezgodny z art. 32 ust. 1 i art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji. Wprowadzenie do dyskusji wygłosił dr Tadeusz Zembrzuski, a w dyskusji, w której wyrażono wiele uwag krytycznych pod adresem komentowanego orzeczenia, udział wzięli sędziowie Sądu Najwyższego: Tadeusz Ereciński, Krzysztof Pietrzykowski, Józef Frąckowiak, Kazimierz Zawada, Tadeusz Żyżnowski, Lech Walentynowicz i Walerian Sanetra, a także członkowie Biura Studiów i Analiz oraz asystenci: Paweł Grzegorzczak, Roman Trzaskowski, Mateusz Pilich, Piotr Rylski i Beata Janiszewska.

Konferencja odbyła się w Wierzbie na Mazurach, u zbiegu trzech jezior (Śniardwy, Mikołajskie i Bełdany), w Domu Pracy Twórczej Polskiej Akademii Nauk, w pięknym miejscu przy przystani, w sąsiedztwie rezerwatu konika polskiego. W ciągu drugiego dnia konferencji, po południu, odbył się rejs żaglowcem „Chopin” po Bełdanach. Do niezaprzeczalnych pożytków intelektualnych konferencji i dobrego samopoczucia uczestników dołączyła się wyśmienita pogoda oraz obojętność - aktywnych zazwyczaj o tej porze roku – komarów.

Na zakończenie Prezes Sądu Najwyższego podziękował wszystkim za udział w konferencji – zwłaszcza wykładowcom i dyskutantom – a także Dyrektorowi Biura Organizacyjnego Sądu Najwyższego Krzysztofowi Śledziwskiemu za sprawną organizację.

*

W dniu 28 czerwca zmarła w Warszawie Łucja Grygołajtys-Dobrowolska, sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku.

Sędzia Łucja Grygołajtys-Dobrowolska urodziła się dnia 19 lipca 1927 r. we Lwowie. W 1950 r. ukończyła Wydział Prawa Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1951-1978 pracowała w sądach warszawskich; najpierw jako aplikant i asesor, a następnie jako sędzia Sądu Powiatowego oraz Sądu Wojewódzkiego dla m. st. Warszawy, gdzie była przewodniczącą wydziału cywilno-rewizyjnego. W dniu 22 grudnia 1978 r. została powołana na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej, które pełniła do dnia 30 czerwca 1990 r.

*

W dniu 30 czerwca 2008 r. przeszła w stan spoczynku – na własną prośbę – sędzia Sądu Najwyższego Maria Grzelka.

Oficjalne pożegnanie sędzi Marii Grzelki odbyło się w dniu 30 czerwca 2008 r. Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński odczytał podziękowanie wystosowane przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego prof. dr hab. Lecha Gardockiego, a także – wręczając Jubilatce piękny bukiet kwiatów w „sędziowskim” kolorze – złożył serdeczne podziękowania w imieniu własnym oraz wszystkich sędziów orzekających w Izbie Cywilnej. Życzył Pani Sędzi dużo zdrowia i wszelkiej pomyślności.

Konferencja w Wierzbie. Wykłada prof. dr hab. Ryszard Skubisz. Obok Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński.

Sala konferencyjna.

W trakcie wykładu. Zastłuchani sędziowie Sądu Najwyższego (od prawej): Teresa Bielska-Sobkowicz, Katarzyna Tycza-Rote, Lech Walentynowicz i Józef Frąckowiak.

Wprowadzenie dr. Tadeusza Zembrzuskiego do burzliwej dyskusji nad orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego.

Sędziowie Sądu Najwyższego przed wejściem na pokład żaglowca. Od lewej: Tadeusz Żyźnowski, Henryk Pietrkowski, Mirosława Wysocka, Irena Gromska-Szuster, Teresa Bielska-Sobkowicz, Barbara Mysza, Stanisław Dąbrowski i Hubert Wrzeszcz. W głębi: Zbigniew Kwaśniewski, Iwona Koper i Jan Górski.

Dane statystyczne – czerwiec 2008 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	663	219	231	-	20	-	23	-	120	68	651
3.	CZP, w tym:	41	14	17	13	-	-	-	-	-	4	38
	- art. 390 k.p.c.	33	14	16	12	-	-	-	-	-	4	31
	- skład 7-miu	8	-	1	1	-	-	-	-	-	-	7
	- pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	69	37	28	-	17	-	5	-	-	6	78
5.	CO, w tym	13	11	12	-	2	-	-	-	-	10	12
	- art. 401 k.p.c.	4	2	1	-	-	-	-	-	-	1	5
	- art. 45, 48 k.p.c.	9	9	11	-	2	-	-	-	-	9	7
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	91	47	61	-	1	-	-	-	21	39	77
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	877	328	349	13	40	-	28	-	141	127	856